

Załącznik do
Uchwały Nr...../..../2004
Rady Powiatu w Rypinie
z dnia 29 kwietnia 2004 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU RYPIŃSKIEGO NA LATA 2004-2006

Rypin, dnia 29 kwietnia 2004 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	str.2
1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	str.3
2. Aktualna sytuacja na obszarze objętym wdrażaniem planu	str.3
2.1 Położenie geograficzne	str.3
2.2 Środowisko przyrodnicze i uwarunkowania klimatyczne	str.3
2.3 Turystyka	str.5
2.3.1 Zagospodarowanie turystyczne	str.5
2.3.2 Ruch turystyczny	str.8
2.3.3 Aktualne dochody z turystyki	str.9
2.4 Sytuacja demograficzna i rynek pracy	str.13
2.4.1 Zasoby ludzkie	str.13
2.4.2 Bezrobocie i rynek pracy	str.14
2.4.3 Identyfikacja problemów	str.16
2.5 Gospodarka komunalna	str.16
2.5.1 Sieć wodociągowa	str.16
2.5.2 Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków	str.17
2.5.3 Infrastruktura energetyczna	str.19
2.5.4 Zaopatrzenie w ciepło	str.19
2.6 Gospodarka mieszkaniowa	str.20
2.7 Transport i komunikacja	str.21
2.7.1 Sieć drogowa	str.21
2.7.2 Linie kolejowe	str.21
2.7.3 Identyfikacja problemów	str.21
2.8 Gospodarka rolna	str.21
2.8.1 Stan aktualny gospodarki rolnej	str.22
2.8.2 Możliwości rozwoju rolnictwa tradycyjnego, zintegrowanego i ekologicznego	str.24
2.8.3 Wyposażenie gospodarstw w infrastrukturę techniczną	str.24
2.9 Działalność gospodarcza	str.25
2.9.1 Ogólna ocena potencjału gospodarczego	str.25
2.9.2 Działalność gospodarcza	str.25
2.9.3 Identyfikacja problemów	str.26
3 Realizacja celu strategicznego Planu Rozwoju Lokalnego	str.27
4 Realizacja zadań i projektów	str.27
4.1 Gmina Brzuze	str.27
4.2 Gmina Rogowo	str.35
4.3 Gmina Skrwilno	str.39
4.4 Gmina Wąpielsk	str.42
4.5 Gmina Rypin	str.45
4.6 Miasto Rypin	str.50
4.7 Starostwo Powiatowe – inwestycje drogowe	str.55
4.8 Starostwo Powiatowe – inwestycje	str.64
4.9 Inwestycje Związku Gmin Rypińskich	str.65
5 Powiązanie projektu z innymi działaniami prowadzonymi na terenie powiatu	str.68

6	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	
	str. 70	
7	Wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego	
	str. 72	
7.1	Finansowanie	str.72
7.2	Zarządzanie	str.
	72	
7.3	Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego	
	str. 72	
8	Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	
	str.72	
8.1	System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego	
	str. 72	
8.2	Ocena Planu Rozwoju Lokalnego	
	str. 74	
8.3	Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym	
	str. 74	
	i organizacjami pozarządowym	
8.4	Public relations Planu Rozwoju Lokalnego	
	str.75	

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Powiatu Rypińskiego na lata 2004 – 2006.

Dokument został przygotowany na podstawie Strategii Rozwoju Powiatu Rypińskiego oraz Strategii Rozwoju Gmin wchodzących w skład powiatu.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną powiatu, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego, gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego 2004-2006 będzie służył jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych z zasobów środków własnych, jak również pozwoli określić wysokość dofinansowania z funduszy unijnych.

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

- Obszarem, na którym będzie realizowany Plan Rozwoju Lokalnego będzie powiat rypiński, tj. gminy: Rypin, Brzuze, Rogowo, Skrwilno, Wapielsk oraz miasto Rypin
- Czas realizacji – lata 2004 - 2006

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

2.1 Położenie geograficzne

Powiat rypiński położony jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, przy granicy z województwem mazowieckim (powiaty sierpecki i żuromiński). Powiat został utworzony na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu zasadniczego, trójstopniowego podziału terytorialnego państwa. Powiat zajmuje powierzchnię 587,08 km² i należy do grupy mniejszych powierzchniowo powiatów na terenie województwa (16 lokata na 19 powiatów)¹. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego powiat rypiński graniczy z powiatami: od północy z powiatem brodnickim, od zachodu z powiatem golubsko-dobrzyńskim a od południa z powiatem lipnowskim. Pod względem administracyjnym teren powiatu dzieli się na 6 jednostek samorządowych, którymi są: 5 gmin wiejskich (Brzuze, Rogowo, Rypin, Skrwilno i Wapielsk) oraz gmina miejska Rypin. Wg stanu na 1 stycznia 2002 r. na terenie powiatu znajdowało się 125 miejscowości wiejskich². Wg danych z końca 2001r. powiat zamieszkiwało 45 768 osób³, co stanowi 78 osób/km² (średnia wojewódzka: 117 osób/km²), z czego 37,3 % ludności powiatu mieszkało w stołecznym Rypinie. Nie licząc miasta Rypina najmniejszą jednostką administracyjną pod względem obszaru jest gmina Brzuze a największymi są gminy Rogowo i Rypin

2.2 Środowisko przyrodnicze i uwarunkowania klimatyczne

Pod względem fizycznogeograficznym teren powiatu położony jest w obrębie dwóch zasadniczych jednostek, którymi są Pojezierze Dobrzyńskie i Równina Urszulewska stanowiącymi część Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego⁴. Jedyne niewielki fragment położony w północnej części powiatu (północnozachodnia część gminy Wąpielsk) zajmuje trzecia jednostka fizyczno geograficzna, jaką jest Dolina Drwęcy. Charakterystycznymi formami polodowcowej rzeźby terenu Pojezierza Dobrzyńskiego są zarówno wzgórza morenowe i kemowe oraz ozy, jak i rozcinające wysoczyznę morenową rynny jeziorne. Rynny te wypełnione są w większości przypadków przez atrakcyjne turystycznie jeziora. Ośią hydrograficzną tej części powiatu jest rzeka Rypienica stanowiąca lewy dopływ Drwęcy. Równina Urszulewska jest sandrem fazy poznańskiej zlodowacenia północnopolskiego rozciętym przez przepływającą przez południowo-wschodnią część powiatu (gmina Skrwilno) dolinę rzeki Skrwy. Zróżnicowany krajobraz z pagórkami, licznymi jeziorami rynnowymi oraz rzekami tworzą atrakcyjne warunki do rozwoju turystyki. Poza atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi sprzyja temu także znaczne nagromadzenie walorów kulturowych. Krajobraz historyczny tworzą zespoły pałacowo-parkowe, obiekty sakralne oraz ślady średniowiecznego osadnictwa związane z grodziskami

Zróżnicowanie fizycznogeograficzne obszaru powiatu wywiera konsekwencje dla wszystkich komponentów środowiska geograficznego. Wyraźnie zaznacza się zróżnicowanie typów gleb i ich przydatności dla rolnictwa. Generalnie część wschodnią powiatu pokrywają słabsze gleby piaszczyste a centralną i zachodnią znacznie lepsze gleby wytworzone głównie z glin.

W tej części powiatu rolnictwo jest główną i najważniejszą funkcją gospodarczą. Obszar powiatu rypińskiego jest stosunkowo ubogi w szatę leśną. Lasy i grunty leśne zajmują jedynie 18,8 % powierzchni powiatu (tabela 1), przy średniej wojewódzkiej 22,6 %. Tereny leśne koncentrują się przede wszystkim przy wschodniej (gmina Skrwilno) i południowej (gmina Rogowo i Brzuze) części powiatu oraz w sąsiedztwie doliny Drwęcy (gmina Wąpielsk).

Należy podkreślić, że uwarunkowania środowiska naturalnego znajdują swoje odbicie w odpowiednich planach zagospodarowania przestrzennego poszczególnych jednostek administracyjnych powiatu.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w powiecie rypińskim (w ha)

Lp	Gmina /miasto	Powierzchnia gruntów	UŻYTKI ROLNE					Lasy i grunty leśne	Grunty pozostałe
			Razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
1.	Brzuze	8 625	6 850	6 425	29	238	158	535	1 240
2.	Rogowo	13 980	8 000	6 094	12	1 078	816	4 449	1 531
3.	Rypin(gm)	13 194	11 024	9 685	112	801	426	992	1 178
4.	Rypin(m)	1 096	679	535	37	45	62	37	380
5.	Skrwilno	12 435	8 200	5 496	10	1 427	1 267	3 086	1 149
6.	Wąpielsk	9 378	6 490	5 829	99	201	361	1 965	923

RAZEM POWIAT	58 708	41 243	34 064	299	3 790	3 090	11 064	6 401
-------------------------	---------------	---------------	---------------	------------	------------------	--------------	---------------	--------------

Klimat na obszarze powiatu rypińskiego ma cechy typowe dla klimatu Polski. Występuje tu duża zmienność typów pogody, co jest wynikiem oddziaływania wilgotnych mas powietrza z zachodu i kontynentalnych ze wschodu. Według W. Okołowicza powiat rypiński położony jest w dzielnicy klimatycznej mazurskiej. Średnia roczna temperatura wynosi 7,6 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia z wielolecia wynosi 17,6° C, natomiast najchłodniejszym - styczeń (średnia - 2,60C).

Termiczne lato (średnia dobową temperaturę powietrza powyżej 15°C) trwa tu średnio przez 90 dni, natomiast termiczna zima (temperatura średnia dobową poniżej 0°C) przez średnio 91 dni. Termiczne lato pojawia się na terenie powiatu w drugiej dekadzie czerwca, natomiast kończy w pierwszych dniach września. Zima na terenie powiatu rozpoczyna się na początku grudnia i trwa do pierwszej dekady marca.

Termiczna wiosna (temperatura średnia dobową pomiędzy 5° a 15°C) pojawia się na tym obszarze (poprzedzona przedwiosniem, które trwa około miesiąca) w pierwszych dniach kwietnia i utrzymuje się do początku czerwca przez około 60 dni. Termiczna jesień (temperatura średnia dobową pomiędzy 15° a 5°C) rozpoczyna się na obszarze powiatu na początku września i trwa do początku listopada przez około 60 dni. Przedzimy - podobnie jak przedwiosnie - trwa na obszarze powiatu około miesiąca.

Średnie roczne usłonecznienie na obszarze powiatu wynosi 4,4 godz./dobę. Najwięcej godzin ze słońcem notowanych jest w czerwcu (8,2 godz/dobę) a najmniej w grudniu (tylko 0,8 godz/dobę). Pogodnie (zachmurzenie do 20% nieba) na tym obszarze jest przez średnio 50-55 dni w roku, natomiast pochmurnie (zachmurzenie 80-100 %) jest tu przez 120-130 dni w roku. Dni pogodnych najwięcej jest na wiosnę (głównie w marcu) i jesienią (w październiku). Dni pochmurne natomiast najczęściej notowane są późną jesienią i w zimie.

Roczne sumy opadów atmosferycznych wynoszą od 550 do 600mm. Najmniej opadów notuje się w miesiącach od grudnia do kwietnia (miesięczne sumy 30-35 mm), natomiast najwięcej od maja do lipca. W miesiącach tych sumy opadów rosną od 50 do 90 mm. Od sierpnia do listopada sumy te ponownie maleją od średnio 70 do 40 mm. Na terenie powiatu opady atmosferyczne występują przez średnio 150-160 dni w roku. Praktycznie więc średnio co drugi dzień notowany jest tu opad deszczu lub śniegu. Na terenie powiatu najczęściej wiatr wieje z kierunków południowych (wiatr: południowo-wschodni, południowo-zachodni i południowy), których częstość wynosi 52 %. Na wiatr z sektora zachodniego przypada 42,5 % przypadków, z sektora wschodniego 24,7% oraz północnego 15,6%.

W przypadku terenów i obiektów prawnie chronionych w powiecie znajdują się 3 rezerwy przyrody, 3 obszary chronionego krajobrazu i użytki ekologiczne. Do obszarów i obiektów prawnie chronionych należą również zespoły parkowe i parkowo - pałacowe. Na terenie powiatu znajduje się 15 tego typu obiektów. Poza wyżej wymienionymi formami ochrony przyrody. Tego typu obiektów na terenie powiatu rypińskiego jest 67.

2.3 Turystyka

W niniejszym rozdziale przedstawiono diagnozę stanu gospodarki turystycznej w powiecie rypińskim. omówione zostały elementy tej gospodarki: zagospodarowanie turystyczne, ruch turystyczny oraz dochody z turystyki, jakie wpływają do budżetów gminnych, osiągają podmioty bezpośredniej i pośredniej obsługi ruchu turystycznego oraz miejscowa ludność.

2.3.1 Zagospodarowanie turystyczne

Baza noclegowa

Inwentaryzacja zagospodarowania turystycznego przeprowadzona w trakcie badań terenowych (czerwiec - lipiec 2003 r.) obejmuje elementy bazy noclegowej. Pozostałe elementy zagospodarowania turystycznego (baza gastronomiczna, baza towarzysząca, urządzenia turystyczne i rekreacyjno-sportowe) oceniane były jedynie jako dodatkowy element wyposażenia bazy noclegowej. W niektórych przypadkach oceniano również inne obiekty zagospodarowania turystycznego, takie jak: większe kąpieliska i plaże, obiekty obsługi ruchu drogowego. W przypadku bazy noclegowej określano następujące cechy poszczególnych obiektów:

- położenie
- rodzaj obiektu
- gestor
- ilość miejsc noclegowych całorocznych całorocznych sezonowych
- standard, odnoszący się do ogólnego stanu technicznego obiektu oraz jego wyposażenia, w takie dodatkowe elementy jak: obiekty i urządzenia gastronomiczne, urządzenia sportowo-rekreacyjne, wypożyczalnie sprzętu sportowo- rekreacyjnego, parkingi,
- stan środowiska obiektów powierzchniowych odniesiono do tzw. stadiów degradacji turystycznej 1°. Stadium I odnosi się do terenów, na których zniszczenia praktycznie nie występują a nacisk turystyczny jest niewielki. Stadium II występuje na obszarach, gdzie ruch turystyczny i zniszczenia mają charakter liniowy. Stadium III obejmuje te części np. ośrodków wczasowo- wypoczynkowych, gdzie zniszczenia powierzchniowe przeważają nad liniowymi. Stadium IV obejmuje obiekty, gdzie występują tylko zniszczenia powierzchniowe, a zatem występuje największe przekształcenie środowiska. Sprzyjające z punktu widzenia dalszego użytkowania turystycznego jest, że na terenie powiatu przeważają obiekty charakteryzujące się stosunkowo niewielkimi przekształceniami (I i II stadium degradacji).

Ogólną charakterystykę bazy przedstawiono w tabeli 9, w podziale na miejsca noclegowe całoroczne i sezonowe.

Tabela 2. Wielkość bazy noclegowej w poszczególnych gminach powiatu rypińskiego

Lp	Jednostka administracyjna	Miejsca noclegowe		
		Całoroczne	Sezonowe	razem
1.	Brzuze	15	214	229
2.	Rogowo	11	954	965

3.	Rypin(gm)	-	350	350
4.	Rypin(m)	56	-	56
5.	Skrwilno	15	811	826
6.	Wąpielsk	10	14	24
RAZEM		107	2 343	2 450

Znajdujące się na terenie powiatu rypińskiego obiekty bazy noclegowej dysponują w sumie 2 **450** miejscami noclegowymi. Na terenie powiatu przeważają zdecydowanie obiekty sezonowe (95,6 % ogółu miejsc noclegowych). Pod względem rodzajowym jest to następująca ilość miejsc:

- ❖ hotel i pensjonat - 56 miejsc noclegowych całorocznych,
- ❖ pokoje gościnne w obiektach agroturystycznych - 91 miejsc noclegowych, w tym 46 miejsc całorocznych,
- ❖ ośrodki wypoczynkowe - 388 miejsc noclegowych sezonowych,
- ❖ domy letniskowe - 1 575 miejsc noclegowych, w tym 5 miejsc całorocznych,
- ❖ pola namiotowe - 340 miejsc.

Z zestawienia tego wynika, że na terenie powiatu największą ilością miejsc dysponują obiekty letniskowe. Jest to w sumie 64,3 % miejsc. W przypadku obiektów agroturystycznych (8 obiektów w powiecie) jest to obecnie tylko 3,7 % miejsc.

Obiekty gastronomiczne

W bazie gastronomicznej w ostatnim dziesięcioleciu nastąpiły bardzo duże przekształcenia. W latach 70-tych i 80-tych istniała bardzo mała ilość obiektów gastronomicznych ogólnodostępnych. Na obszarach wypoczynkowych podstawową rolę odgrywała baza żywieniowa ośrodków wczasowych, przeznaczona przede wszystkim do obsługi swoich gości. Obecnie baza ta jest ogólnodostępna.

Spośród obiektów gastronomicznych na terenie powiatu występują: restauracje, kawiarnie i bary. Obiekty te są zróżnicowane pod względem wielkości, rodzaju i świadczonych usług. W niektórych przypadkach istnieje możliwość spożycia posiłków u kwaterodawców, co dotyczy przede wszystkim obiektów agroturystycznych. W sezonie letnim w powiecie otwartych jest ponadto kilka punktów gastronomicznych, szczególnie w miejscowościach o charakterze turystycznym. Jednorazowo jest możliwość obsługi w obiektach gastronomicznych około 400 gości.

Szlaki turystyczne

Ważną rolę w obsłudze turystów na terenie powiatu pełnią szlaki i trasy turystyczne stanowiąc jedną z podstawowych form turystyki aktywnej. Są to szlaki: piesze, wodne (kajakowe) i rowerowe. Szlaki turystyczne na terenie powiatu rypińskiego stanowią najczęściej fragmenty szlaków długodystansowych, jak np. szlak turystyki pieszej (żółty): Toruń –Golub Dobrzyń - Brodnica- Radomno, który stanowi fragment europejskiego szlaku pieszego E-II (Morze Północne - Harz - Brandenburgia - Mazury). Podobnie jest w

przypadku szlaku rowerowego: Toruń - Elgiszewo - Golub-Dobrzyń - Szafarnia - Płonne - Wąpielsk – Brodnica – Iława.

Stopień zagospodarowania turystycznego szlaków jest obecnie niewielki. Poza szlakami pieszymi, pozostałe szlaki turystyczne nie są oznakowane.

Ważną rolę w obsłudze aktywnych form wypoczynku odgrywa szlak wodny rzeki Drwęcy, jako szlak o znaczeniu międzynarodowym. Obecnie jednak rzeka Drwęca dla tych celów jest słabo wykorzystywana. Wynika to z faktu, że jest praktycznie nie zagospodarowana jako szlak wodny. Drwęca nie jest także w odpowiedni sposób promowana.

Urządzenia sportowo-rekreacyjne

Duże znaczenie w obsłudze turystyki mają - najczęściej ogólnodostępne urządzenia sportowo-rekreacyjne. W ostatnim czasie obserwuje się zjawisko powiększania się ilości tych urządzeń. Do dyspozycji turystów są przede wszystkim: boiska piłkarskie, boiska do siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej, itp. Na terenach turystycznych intensywnie rozwija się baza do uprawiania turystyki i rekreacji konnej. Jest to jedna z form oferowanych głównie w gospodarstwach agroturystycznych. W obiektach tych, poza jazdą konną, oferowane są również przejażdżki bryczkami, kuligi, rajdy, funkcjonują wypożyczalnie sprzętu pływającego (kajaki, łodzie, żaglówki, rowery wodne), czy sprzętu wędkarskiego.

2.3.2. Ruch turystyczny

Tereny turystyczne w powiecie rypińskim stanowią miejsca turystyki i wypoczynku przede wszystkim dla:

- ❖ mieszkańców Rypina,
- ❖ mieszkańców powiatu rypińskiego,
- ❖ mieszkańców miast położonych w odległości do około 100 kilometrów takich jak: Włocławek, Sierpc, Płock,
- ❖ mieszkańców miast położonych w większej odległości od powiatu, głównie Łódź i miasta Górnego Śląska.

Ocenę wielkości ruchu turystycznego na terenie powiatu przeprowadzono na podstawie:

- ❖ analizy stopnia wykorzystania obiektów bazy noclegowej w 2002 r. (dane otrzymane od gestorów bazy),
- ❖ szacunku wykorzystania ośrodków wypoczynkowych, pól namiotowych, domków letniskowych i obiektów agroturystycznych na podstawie przyjętych następujących założeń:
- ❖ w odniesieniu do obiektów agroturystycznych założono, że w okresie lipiec - sierpień wykorzystanie ich wynosiło około 90 %, natomiast w czerwcu i we wrześniu około 50% ,

- ❖ w odniesieniu do pól namiotowych założono, że ich pojemność jest wykorzystywana w okresie lipiec - sierpień tylko w 50 %,
- ❖ domki letniskowe są wykorzystywane średnio przez 41 weekendów rocznie, przy średniej długości pobytu wynoszącym 2 dni II należy jednak nadmienić, że w wielu przypadkach domki letniskowe wykorzystywane są podobnie jak ośrodki wczasowe (od czerwca do września), natomiast przez pozostałą część roku są zamknięte,
- ❖ wielkość ruchu turystycznego weekendowego określono na podstawie obserwacji terenowych i wywiadów przeprowadzonych z gestorami bazy turystycznej oraz organizatorami wypoczynku i różnego typu imprez. W tej formie mieści się też segment ruchu turystycznego związany z odwiedzinami krewnych i znajomych.

Tabela 3. Ruch turystyczny w gminach powiatu rypińskiego (w tys. osobodni) w układzie rodzajowym bazy oraz wypoczynek świąteczny.

A: - hotel, pensjonat, B - ośrodki wypoczynkowe, pokoje gościnne w obiektach agroturystycznych,

C - obiekty zabudowy letniskowej, D - pola namiotowe, E - wypoczynek świąteczny

Lp	Gmina	A	B	C	D	E	F
1.	Brzuze	-	1,5	16,0	-	10,0	27,5
2.	Rogowo	-	21,5	41,5	5,0	15,0	83,0
3.	Rypin(gm)	-	-	28,0	-	10,0	38,0
4.	Rypin(m)	6,5	-	-	-	20,0	26,5
5.	Skrwilno	-	9,5	39,5	6,0	15,0	70,0
6.	Wąpielsk	-	-	1,0	-	10,0	11,0
RAZEM		6,5	32,5	126,0	11,0	80,0	256,0

Wielkość ruchu turystycznego na terenie powiatu przedstawia się następująco (tab.3).

- ❖ w ośrodkach wypoczynkowych, pokojach gościnnych obiektów agroturystycznych
- ❖ w obiektach letniskowych - 126 tys. osobodni,
- ❖ na polach namiotowych - 11 tys. osobodni, wypoczynek świąteczny - 80 tys. osobodni.
- ❖ W hotelu i pensjonacie – 6,5 tys. osobodni

Łącznie więc na terenie powiatu rypińskiego obecnie w różnych formach turystyczno-rekreacyjnych ruch turystyczny rocznie wynosi 256 tys. osobodni.

Z analizy wielkości ruchu turystycznego wynika, że tereny turystyczne powiatu najbardziej obciążone przez ruch pobytowy w obiektach letniskowych oraz przez wypoczynek świąteczny.

W przypadku poszczególnych jednostek administracyjnych największy ruch turystyczny występuje w gminach: Rogowo i Skrwilno.

2.3.3. Aktualne dochody z turystyki

Aktualne dochody z turystyki można podzielić na trzy kategorie jako:

- ❖ wpływy budżetowe gmin,
- ❖ dochody podmiotów gospodarczych obsługi ruchu turystycznego,
- ❖ dochody miejscowej ludności nie prowadzącej działalności gospodarczej związanej z usługami turystycznymi.

Dochody z turystyki wpływające do budżetów gminnych można podzielić ogólnie na dwie kategorie wpływów:

- ❖ Bezpośrednio – z tytułu podatków od nieruchomości, gruntów i budowli użytkowanych na cele turystyczne, opłaty klimatyczne, opłaty za dzierżawy obiektów i terenów turystycznych będących własnością gminy.
- ❖ Pośrednich – jako określona ustawowo część podatków z działalności podmiotów gospodarczych obsługujących bezpośrednio i pośrednio ruch turystyczny.

Ruch turystyczny poprzez dokonywane zakupy określonych usług turystycznych oraz różnego typu produktów i usług związanych z pobytem na danym terenie sprawia, że do gospodarki danej gminy dopływa określony strumień kapitału. W niniejszej pracy kapitał ten określono jako potencjał konsumpcyjny turystyki. Na podstawie wielkości potencjału konsumpcyjnego turystyki określono dochody pośrednie budżetów gmin oraz dochody podmiotów gospodarczych związanych z obsługą ruchu turystycznego.

Potencjał konsumpcyjny turystyki obliczono mnożąc wielkości ruchu turystycznego przez dzienne wydatki turystów. Wysokość tych wydatków określono na podstawie badań sondażowych oraz analizy kosztów różnych usług związanych z obsługą ruchu turystycznego. Wydatki te wynoszą:

- ❖ obiektach hotelowych (hotel, pensjonat) - 65 zł,
- ❖ w ośrodkach wypoczynkowych, obiektach agroturystycznych – 43 zł
- ❖ na polach namiotowych 35 zł
- ❖ w domkach letniskowych 18 zł
- ❖ w ramach wypoczynku świątecznego 20 zł

Dane odnośnie wysokości wpływów bezpośrednich do budżetów gminnych uzyskano w gminach. Natomiast wpływy budżetowe pośrednie - przy obecnie funkcjonujących zasadach prawnych i finansowych - stanowią około 2 % wartości potencjału konsumpcyjnego turystyki. Na tak niski wskaźnik dochodów pośrednich wpływa również fakt, że w dużej

części właścicielami bazy turystycznej są osoby fizyczne lub prawne spoza danej gminy. W bazie tej pracuje także część kadry mieszkającej poza gminą

Tabela 4. Aktualne dochody budżetowe gmin z turystyki w powiecie rypińskim

Lp	Jednostka administracyjna	Dochody bezpośrednie	Potencjał konsumpcyjny	Dochody Pośrednie	Razem dochody
1.	Brzuze	12	550	11	23
2.	Rogowo	35	2 150	43	78
3.	Rypin(gm)	50	700	14	64
4.	Rypin(m)	-	820	16	16
5.	Skrwilno	26	1 630	33	59
6.	Wąpielsk	-	220	4	4
RAZEM		123	6 070	121	244

Dochody do budżetów poszczególnych gmin w powiecie rypińskim oraz potencjał konsumpcyjny turystyki w tych gminach przedstawiono w tabeli 11. Największe wpływy budżetowe z turystyki notowane są w gminach Rogowo, Rypin i Skrwilno. Łączne dochody gmin w powiecie wynoszą rocznie **244 tys. zł.**

Na obszarze powiatu potencjał konsumpcyjny turystyki wynosi prawie **6,1 mln zł.** Największy potencjał występuje w gminie Rogowo - **2,15 mln zł** i w gminie Skrwilno - **1,63 mln zł.** W przypadku podmiotów świadczących różnego typu usługi dla turystów szacuje się, że ich dochody wynoszą 15-20 % potencjału konsumpcyjnego.

W powiecie rypińskim jest to obecnie kwota rzędu **0,9 - 1,2 mln zł** rocznie. Należy również nadmienić, że dochody te napływają do gospodarki powiatu, wywołując dodatkową działalność gospodarczą (efekt mnożnikowy) i przyczyniając się do podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz ogólnego rozwoju gmin.

W przypadku mieszkańców, którzy nie turystycznego dochody z turystyki pochodzą głównie:

- ❖ ze sprzedaży lub dzierżawy działek letniskowych,
- ❖ ze sprzedaży produktów rolnych turystom,
- ❖ z pomocy w budowie domków letniskowych,
- ❖ z dozoru domków letniskowych w czasie nieobecności właścicieli

4. Uwarunkowania prawne

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miast i gmin położonych w powiecie rypińskim posiadają zróżnicowany zakres problematyki i różny stopień szczegółowości w zakresie zagadnień turystycznych i rekreacyjnych. Wynika to z faktu, że plany dla poszczególnych jednostek administracyjnych zostały opracowane w szerokim horyzoncie czasowym od 1985 r. do 1994 r. Wszystkie plany ogólne zagospodarowania przestrzennego zostały sporządzone w oparciu o przepisy uchylonej już ustawy z dnia 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym.

Są to ogólne opracowania planistyczne sporządzone dla całych obszarów jednostek administracyjnych szczebla gminnego. W okresie do 31.12.1994 r. w trybie wyżej wymienionej ustawy poszczególne gminy wykonywały jedynie nieliczne zmiany planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego w zakresie problematyki turystyki i rekreacji, jak również sporządzały szczegółowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów wskazanych w planie ogólnym.

Duże zmiany w zakresie planowania przestrzennego wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 1995 r.). Ustawa ta przede wszystkim uchyliła obowiązek sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego, jak również obowiązek sporządzenia ocen aktualności i aktualizacji tych planów. Ponadto ustawa określiła horyzont czasowy obowiązywania planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych w oparciu o przepisy ustawy z 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym - utraciły one ważność po 31.12.1999 r. i przestały być podstawą do wydawania decyzji i o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Nie dotyczy to jednak zmian tych planów oraz opracowań planistycznych sporządzonych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym.

Problematyka turystyki uwzględniana jest również w miejscowych planach szczegółowych zagospodarowania przestrzennego. Zagospodarowanie turystyczne stanowi w tym przypadku jeden z wielu planowanych elementów zagospodarowania. Są to dla przykładu: plaże i kąpieliska, tereny turystyczno-rekreacyjne, pola namiotowe, tereny pod budownictwo letniskowe. Elementy zagospodarowania turystycznego stanowią uzupełnienie podstawowego programu zagospodarowania terenu.

W gminach powiatu rypińskiego charakteryzujących się wysokiej jakości walorami turystycznymi docenia się wagę rozwoju turystyki w ogólnym rozwoju gmin. Jest to szczególnie widoczne w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Przepisy gminne stanowione przez rady gminne w zakresie rozwoju turystyki obecnie dotyczą głównie uchwalenia zmian planów zagospodarowania przestrzennego lub uchwalenia miejscowych planów szczegółowych regulujących zasady inwestowania na terenach turystycznych. Działania gminy przejawiają się głównie w:

- ❖ prowadzenie działalności promocyjnej (foldery, informacje, udział w targach)
- ❖ inwestowaniu dotyczącym uzbrojenia technicznego terenów i miejscowości turystycznych

5. System organizacyjny turystyki

Obecnie w powiecie rypińskim istniejące elementy obsługi ruchu turystycznego funkcjonują w formie 3-stopniowego systemu:

- ❖ główny ośrodek obsługi i rozrządu ruchu turystycznego – Rypin z odpowiednim programem usług turystycznych (obiekty gastronomiczne, informacja turystyczna), usług motoryzacyjnych, rekreacyjno - sportowych i kulturalno rozrywkowych
- ❖ lokalne ośrodki obsługi i rozrządu ruchu turystycznego, którymi są przede wszystkim miejscowości o dużej koncentracji zagospodarowania i ruchu turystycznego

stycznego, głównie nad jeziorami. Są to miejscowości o funkcji wypoczynkowej:

- ~ w gminie Brzuze: Gulbiny, Kleszczyn, Marianowo, Łączonek, Somsioły, Trąbin i Żałe,
- ~ w gminie Rogowo: Huta Nadróż, Sitnica, Pinino, Cząpianica, Lisiny i Ruda,
- ~ w gminie Rypin: Borzymin, Rakowo,
- ~ w gminie Skrwilno: Urszulewo, Klepczamia,
- ~ w gminie Wąpielsk: Długie, Tomkowo i Zduniec,

- ❖ punkty bezpośredniej obsługi turystyki, do których należą takie elementy jak: gospodarstwa agroturystyczne, większe zespoły zabudowy letniskowej, wypo- zyczalnie sprzętu turystyczno-rekreacyjnego, kąpieliska, plaże itp.

2.4 Sytuacja demograficzna i rynek pracy

2.4.1. Zasoby ludzkie

Według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy (stan na dzień 31 grudnia 2001 r.) powiat rypiński zamieszkiwało 45.768 osób, w tym 23.255 kobiet. Ludność powiatu stanowi 2,2% ludności województwa kujawsko pomorskiego. Gęstość zaludnienia powiatu wynosi 78 osób na km² i jest znacznie niższa od średniej w województwie (106 osób na km²).

Tabel 5. Powierzchnia i liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu rypińskiego w 2001 r.

Lp	Gmina/miasto	Powierzchnia (ha)	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
1.	Brzuze	8 625	5 588	65
2.	Rogowo	13 980	5 056	36
3.	Rypin (gm)	13 194	7 485	57
4.	Rypin (m)	1 096	17 075	1 552
5.	Skrwilno	12 435	6 351	51
6.	Wąpielsk	9 378	4 213	45
Razem Powiat		58 708	45 768	78

Dominującą grupę w powiecie rypińskim stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Strukturę zawodową i demograficzną ludności powiatu wg wieku prezentuje Tabela 2. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym jest w powiecie niższy o 3,3 % niż w województwie. Natomiast odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w powiecie jest wyższy o 2,2 % niż w województwie, także odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym jest

wyższy o 1,1 % niż w województwie. Pod względem demograficznym powiat nie odbiega więc znacząco od reszty województwa.

Tabela 6.

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym powiatu rypińskiego w 2001 r.

Lp	Gmina /miasto	Ludność w wieku						Ludność w wieku nieprod. na 100 osób w wieku prod.
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		ilość	%	ilość	%	ilość	%	
1.	Brzuze	1 475	26,4	3 138	56,1	975	17,5	78,1
2.	Rogowo	1 357	26,8	2 841	56,2	858	17,0	78,0
3.	Rypin (gm)	2 037	27,2	4 261	56,9	1 187	15,9	75,7
4.	Rypin (m)	4 274	25,0	10 760	63,0	2 041	12,0	58,7
5.	Skrwilno	1 663	26,2	3 587	56,5	1 101	17,3	77,1
6.	Wąpielsk	1 185	28,1	2 354	55,9	674	16,0	79,0
Razem powiat		11 991	26,2	26 941	58,9	6 836	14,9	69,9

2.4.2. Bezrobocie i rynek pracy

Według wojewódzkich sprawozdań statystycznych przeciętne zatrudnienie (pracujący w gospodarce narodowej) w powiecie rypińskim wg stanu na 31 grudnia 2001 r, wynosiło ogółem 5 414 osób, w tym w sektorze publicznym 2 153 osoby (39,8 %) oraz 3 261 osób w sektorze prywatnym (60,2 %). Liczba pracujących (bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób oraz bez rolników indywidualnych) wg faktycznego (stałego) miejsca pracy wynosiła ogółem 6 200 osób, w tym 2 994 mężczyzn (48,3 %) i 3 206 kobiet. W tej grupie zatrudnionych w sektorze publicznym były 2 473 osoby (39,9 %) oraz 3 727 osób w sektorze prywatnym (60,1 %). Spośród 6,2 tys. osób pracujących w gospodarce narodowej ponad połowa (51,6 %) zatrudniona była w usługach a z tej grupy aż 52,8 % zatrudnionych osób było w usługach nierynkowych (średnia wojewódzka 48,6 %). Pozostałe osoby były zatrudnione w przemyśle i budownictwie (46,9 %, przy średniej wojewódzkiej 41,0 %) oraz 24,4 % w usługach rynkowych (średnia wojewódzka 28,9 %). Należy podkreślić, że są dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia.

Natomiast jeśli chodzi o tak ważny problem społeczny jak bezrobocie, to ogólnie można stwierdzić, że zjawisko to na terenie powiatu rypińskiego ma charakter strukturalny i masowy. Aktualne wskaźniki zawiera Tabela 3.

Tabela 7. Struktura bezrobotnych w powiecie rypińskim stan na 31 stycznia 2004 r.

L.p	WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIAT RYPIŃSKI
1.	Liczba bezrobotnych - stan na koniec miesiąca	6 323

	Liczba bezrobotnych - stan na koniec miesiąca poprzedniego	6 050
	wzrost/spadek (w liczbach)	273
	wzrost/spadek (w %)	4,5
	stopa bezrobocia (w %) za XII'2003	26,2
2.	Bezrobotni z prawem do zasiłku	941
3.	Kobiety	3 170
4.	Niepełnosprawni	113
5.	Absolwenci	303
6.	Bezrobotni w wieku 18 - 24 lata	1 932
	Zamieszkali na wsi	3 836
8.	Zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	88

Jeżeli chodzi o tak ważny problem społeczny jak bezrobocie, to ogólnie można stwierdzić, że zjawisko to na terenie powiatu rypińskiego ma charakter strukturalny i masowy. Głównymi przyczynami bezrobocia na terenie powiatu są:

- ❖ ogólna recesja gospodarcza i spadek koniunktury gospodarczej
- ❖ duży udział przedsiębiorstw państwowych, spółdzielczych przedsiębiorstw gospodarki rolnej w procesach prywatyzacji i restrukturyzacji
- ❖ niedorozwój sektora usług
- ❖ ujawnienie bezrobocia ukrytego
- ❖ wzrost importu nad eksportem
- ❖ kryzys gospodarczy w Rosji
- ❖ restrykcyjna polityka fiskalna i monetarna

Według danych statystycznych opracowanych przez Powiatowy Urząd Pracy bezrobotnych Rypinie wg. stanu na 30.06.2003r. bezrobotnych powiecie rypińskim zarejestrowanych było jako bezrobotnych 5 730 osób, w tym 3 050 kobiet (53,2 %). Należy podkreślić, że osoby pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (długotrwale bezrobotni) stanowią ponad 62 % populacji. Zjawisko to jest bardzo niepokojące powoduje, bowiem degradację ekonomiczną, społeczną i psychologiczną bezrobotnych i ich rodzin.

Od kilku lat największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby młode w przedziale wiekowym od 18 do 34 lat (59,4 % ogółu), najmniejszą natomiast i jednocześnie najbardziej stabilną grupą są bezrobotni w wieku powyżej 55 lat i stanowią oni zaledwie 2,3 % populacji bezrobotnych w powiecie.

W powiecie rypińskim można odnotować niekorzystne tendencje, jakie występują w poszczególnych poziomach wykształcenia osób bezrobotnych. Na przestrzeni ostatnich lat udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem rośnie zarówno w kraju, jak i na terenie

powiatu. Obecnie wskaźnik ten wynosi 1,6%. Wzrasta także udział bezrobotnych legitymujących się wykształceniem policealnym i średnim. Spada natomiast poziom bezrobocia wśród osób z wykształceniem podstawowym i zawodowym. Bardzo ważnym zagrożeniem dla utrzymania odpowiednio niskiego poziomu bezrobocia są przyczyny związane z bezrobociem chronicznym (poszukiwanie pracy powyżej dwóch lat), długotrwałym (pozostawanie bez pracy powyżej jednego roku) oraz zbyt krótkie okresy aktywizacji zawodowej bezrobotnych (praca w okresie jednego, dwóch lub trzech miesięcy - często praca "na czarno").

Jak wynika z powyższych danych, struktura zbiorowości bezrobotnych powiatu jest złożona i pogarszająca się w ostatnich latach. Przeważającą grupą są osoby młode w wieku od 18 do 34 lat, zamieszkujące na wsi z niskim stażem pracy.

Ogólnie można stwierdzić, że kryzys na rynku pracy powiatu pogłębia się a liczba likwidowanych miejsc pracy przewyższa liczbę powstających miejsc pracy. Warunkiem koniecznym rozwoju tego rynku jest napływ kapitału z zewnątrz i skierowanie do powiatu jeszcze większych środków z budżetu państwa, a także środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. W wyniku stosowanej polityki finansowej i fiskalnej większość przedsiębiorstw zajmujących się obsługą rolnictwa znacznie ograniczyła zatrudnienie lub wręcz upadła. Ograniczony popyt, zadłużenie i wysokie koszty produkcji powodują, że przedsiębiorstwa borykają się z trudnościami ekonomicznymi i doszło lub dojdzie w nich do dalszego zmniejszania zatrudnienia. W miejsce likwidowanych przedsiębiorstw powstają nowe - małe firmy, które jednak nie są w stanie wchłonąć zwalnianych pracowników.

2.4.3 Identyfikacja problemów.

- mała aktywizacja zawodowa i poziom przedsiębiorczości
- wykształcenie ludności jest nie adekwatne do zmieniającego się rynku pracy
- problemy dotyczące szeroko rozumianej opieki społecznej
- patologie społeczne
- niekorzystne zmiany struktury demograficznej

2.5 Gospodarka komunalna

Diagnozę stanu istniejącego infrastruktury komunalnej w powiecie rypińskim oparto zarówno o najnowsze dane statystyczne zawarte w opracowaniu wojewódzkim (wg stanu na koniec 2001 r.), jak również dostępne materiały zawarte w informacjach poszczególnych gmin powiatu obejmujących ocenę stanu i zamierzeń w zakresie realizacji przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

2.5.1. Sieć wodociągowa

Sytuacja w powiecie rypińskim pod względem zwodociągowania jest stosunkowo korzystna. W Rypinie z wodociągu korzysta 93,4 % ludności. W poszczególnych gminach zbiorcze zaopatrzenie w wodę przedstawia się następująco: Brzuze, Rogowo, Rypin i Wąpelsk - 90 %, natomiast w gminie Skrwilno - 62 %. Na terenach wiejskich na 4,1 tys.

gospodarstw rolnych jest 4,7 tys. podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych. Sieć wodociągowa w powiecie liczy 724,4 km, natomiast znajduje się w sumie 6 208 podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych

W 2001 r. zużycie wody z wodociągów we wszystkich gospodarstwach domowych w powiecie rypińskim wyniosło 1 233,5 tys. m³. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi to 27,0 m³. Jest to jeden z najniższych wskaźników wśród powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego. Średnia dla województwa wyniosła w 2001r. 35,5m³ wody.

W 2001 r. zakłady przemysłowe w powiecie zużyły 383 tys. m³ wody, co stanowiło tylko 0,5 % zużycia wody w województwie kujawsko-pomorskim na potrzeby przemysłu. Pobór wody dla celów przemysłowych odbywa się głównie z ujęć wód podziemnych (80,7 %).

Wody podziemne czerpane z istniejących ujęć znajdują się w klasach Ib, II i III klasie czystości. Są to wody czwartorzędowe. Pobór wód podziemnych odbywa się głównie na potrzeby gospodarki komunalnej, zakładów przemysłowych oraz gospodarki rolnej.

Na obszarze powiatu rypińskiego zaopatrzenie w wodę odbywa się poprzez ujęcia wód podziemnych - studnie głębinowe. Obecnie w powiecie znajduje się ponad 20 ujęć wód podziemnych. Są to ujęcia komunalne, indywidualne oraz zakładowe. Wydajność tych ujęć jest różna od około 5 m³/h do około 60 m³/h Do najważniejszych ujęć wód podziemnych na terenie powiatu zaliczyć należy ujęcia w Rypinie "Wodna" i "Bielawki" oraz ujęcia Rogowo i Skrwilno.

Tabela 8. Sieć wodociągowa w powiecie rypińskim wg gmin

Lp	Gmina/miasto	Sieć rozdzielcza w km	Przyłączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
				w tys./m ³	na 1 mieszkańca w m ³
1.	Brzuze	127,1	1160	149,6	26,8
2.	Rogowo	129,7	900	147,5	29,2
3.	Rypin(gm)	172,9	1 191	158,4	21,1
4.	Rypin(m)	26,2	1 505	580,4	34,0
5.	Skrwilno	126,6	1 011	112,1	17,7
6.	Wąpielsk	141,9	638	85,7	20,2
RAZEM POWIAT		724,4	6 405	1 233,5	27,0

2.5.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Na terenie powiatu rypińskiego rozdzielcza sieć kanalizacji liczy tylko 38,4 km, przy jednoczesnym funkcjonowaniu 646 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych (tabela 3). W stosunku do połączeń wodociągowych jest to tylko 10,4 %.

Tabela 9. Sieć kanalizacyjna w powiecie rypińskim wg gmin

Lp	Gmina/miasto	Sieć rozdzielcza w km	Przyłączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	
			ilość	% w stosunku do podłączeń wodociągowych
1.	Brzuze	3,2	33	3,3
2.	Rogowo	1,3	15	1,7
3.	Rypin(gm)	-	-	-
4.	Rypin(m)	23,3	548	36,4
5.	Skrwilno	1,3	12	1,2
6.	Wąpielsk	9,3	38	6,0
RAZEM POWIAT		38,4	646	10,4

Można więc stwierdzić, że w takim procencie ścieki komunalne są odprowadzane do kanalizacji.

W Rypinie 85,4 % mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Jest to wskaźnik podobnej wielkości jak wskaźnik dla województwa, który wynosi 84,0 %. Na obszarze powiatu rypińskiego działają 3 oczyszczalnie ścieków.

Są to oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne. Przepustowość tych oczyszczalni wynosi w sumie około 1 700 m³ na dobę. Na terenie powiatu występują też oczyszczalnie zakładowe (np.: GASPOL w Strorypinie Rządowym, ROTR i Damix w Rypinie, Zespół Szkół w Nadrożu). Przy Cukrowni Ostrowite funkcjonuje oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna o przepustowości 118 m³/dobę, która przyjmuje również ścieki komunalne.

Na terenie powiatu funkcjonują też oczyszczalnie o mniejszej przepustowości, jak np. w Ugoszczu (gm. Brzuze) o przepustowości 10 m³/dobę, czy w Rogowie oczyszczalnia prywatna o przepustowości 16 m³/dobę i Sosnowie o wydolności 20 m³/dobę. Należy także podkreślić, że najbliższym czasie gmina Rypin będzie podłączona do miejskiej oczyszczalni ścieków w Rypinie. W gminie Rypin funkcjonują także oczyszczalnie typu przydomowego. Jest już 380 tego typu obiektów m. in. przy szkołach podstawowych: w Kowalkach, Borzyminie i Zakroczu.

W powiecie rypińskim wytwarza się stosunkowo mało ścieków przemysłowych. W 2001 r. ścieków tych odprowadzono w ilości 381 tys. m³. Ścieki te w ponad 92 % odprowadzane są do bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi, a tylko około 8 % do kanalizacji.

W przypadku ścieków komunalnych odprowadzanych do sieci kanalizacyjnej ich ilość jest znacznie większa i wynosi 595 tys. m³. Z tej ilości tylko 402 tys. m³ (67,6 %) jest odprowadzana do wód powierzchniowych jako oczyszczona. Jest to wskaźnik stosunkowo niski w stosunku do średniej wojewódzkiej wynoszącej ponad 83 %.

W 2001 r. w powiecie rypińskim przez oczyszczalnie ścieków obsługiwanych było tylko 12,1 tys. osób, co stanowi zaledwie 26,4 % wszystkich mieszkańców powiatu. Średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego w 2001 r. wyniosła 51,0 %, natomiast dla powiatów ziemskich - 35,0 %.

3. Gospodarka odpadami

W powiecie rypińskim działające zakłady przemysłowe w 2001 r. wytworzyły 150,5 tys. ton odpadów przemysłowych, z których 113,4 tys. ton (75,3 %) zostało wykorzystanych, natomiast pozostałe odpady były składowane na terenie zakładów Zakłady oczyszczania wywoziły w ciągu 2001r. 24,6 tys. m³ odpadów stałych, z których 21,8 tys. m³ to odpady z budynków mieszkalnych. Zakłady te wywoziły także 15,9 tys. m³ odpadów płynnych (ścieków), z tego 8,1 tys. m³ z budynków mieszkalnych.

Na terenie powiatu odpady składowane są na 4 składowiskach (tabela 4). Składowiska te przyjmują rocznie około 4,9 tys. Ton, natomiast na dobę 13,5 ton odpadów. System gospodarowania odpadami komunalnymi na obszarze powiatu należy obecnie ocenić jako mało zadowalający.

Wysypiska wymagają modernizacji. Zastrzeżenia budzi sposób zbiórki, transportu i składowania odpadów. Na składowiskach deponuje się zmieszane i nieposegregowane odpady komunalne. Na wysypiskach brakuje także podstawowych urządzeń technicznych, mianowicie: brak wagi, instalacji odgazowania złoża odpadów, czy pirometrów do badania czystości wód podziemnych.

Składowiska nie posiadają również systemów ujmowania i odprowadzania odcieków, co umożliwia ich przenikanie do gruntu, a następnie do wód podziemnych. Ważnym jest również, aby wszystkie wysypiska otoczone były izolacyjnymi pasami zieleni.

Tabela 10. Składowiska odpadów komunalnych funkcjonujące w powiecie rypińskim według stanu na listopad 2002 r.

IP	Lokalizacja składowiska	Rejon obsługi	Przychód		Uwagi o wysypisku
			ton/rok	ton/dobę	
1.	Huta Chojno	Gmina Rogowo	103	0,3	Do likwidacji i rekultywacji
2.	Puszcza Miejska	Miasto Rypin oraz gminy Rypin i Brzuze	4 320	11,8	Planowana modernizacja i rozbudowa
3.	Szczawno	Gmina Skrwilno	152	0,4	Wymaga modernizacji
4.	Radziki Duże	Gmina Wąpielsk	351	1,0	Wymaga modernizacji
Razem			4 926	13,5	

Należy podkreślić, że Związek Gmin Rypińskich oddał do użytkowania Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów w Puszczy Miejskiej. Jest to w pełni nowoczesny obiekt dla potrzeb powiatu, gdzie prowadzona będzie m. in. segregacja odpadów, natomiast na terenie powiatu wprowadzana jest selektywna zbiórka odpadów.

2.5.3. Infrastruktura energetyczna

Obszar powiatu obsługiwany jest przez Zakład Energetyczny Toruń SA. Rejon Energetyczny Rypin. Przez teren powiatu przebiegają 4 linie wysokiego napięcia 220 kV i 110 kV wymagające odpowiednich stref wolnych od zabudowy (100 i 80 m). Moc zainstalowana

w transformatorach w poszczególnych gminach jest wystarczająca dla zaspokojenia ich potrzeb gospodarczych i bytowych. W zakresie zadań lokalnych w tej dziedzinie planuje się:

- ❖ modernizację starych linii energetycznych i wprowadzanie sieci kablowych na terenach zwartej zabudowy,
- ❖ rozbudowę sieci rozdzielczej wynikającej z rozwoju gmin.

2.5.4. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie powiatu zaopatrzenie w ciepło oparte jest głównie na indywidualnych źródłach ciepła oraz kotłowniach zakładowych wytwarzających ciepło dla wspólnot mieszkaniowych. Tego typu kotłownie występują m. in. w miejscowościach: Balin, Skrwilno, Starorypin, Ugoszcz oraz kotłownia olejowa w Nadrożu.

Jedynie Rypin zaopatrywany jest w ciepło przez ciepłownię miejską. Są to tradycyjne źródła, w których najczęściej jako opał używane są węgiel i koks, natomiast rzadko olej opałowy. Tylko w Rypinie funkcjonują odcinki sieci ciepłowniczej, które są podłączone do zbiorczego systemu zasilania w ciepło. Ich długość wynosi 13,3 km. Cukrownia Ostrowite wytwarza energię cieplną w trakcie procesu produkcyjnego, które wykorzystuje dla własnych potrzeb oraz do ogrzewania osiedla mieszkaniowego pracowników zakładu.

2.6 Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe powiatu ocenia się na 12 730 mieszkań, w których znajduje się 45 454 izb. Łączna powierzchnia użytkowa tych mieszkań wynosi 816153 m². W stosunku do 1995 r. nastąpił tylko 2,2 % przyrost ilości mieszkań. W powiecie rypińskim występują mieszkania o stosunkowo dużej powierzchni. Na jedno mieszkanie w powiecie przypada 64,1 m² ~ przy średniej wojewódzkiej ~ 59,5 m² i powiatów ziemskich - 63,9 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na terenie powiatu przypadająca na jedną osobę wynosząca 18,0 m² jest mniejsza niż średnia w województwie (wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosi 18,4 m²), natomiast taka sama jak dla powiatów ziemskich.

W przypadku wskaźnika dotyczącego zasobów mieszkaniowych odnoszącego się do liczby osób na 1 mieszkanie w powiecie rypińskim (3,57) jest on wyższy od wskaźnika w powiatach ziemskich (3,54) i w województwie (3,23). Podobna sytuacja występuje w przypadku liczby osób przypadających na 1 izbę.

W powiecie rypińskim udział komunalnych lokali mieszkalnych w zasobach mieszkaniowych wynosi obecnie tylko 7,2 % i jest niższy od wskaźnika w województwie (10,2 %) i w powiatach ziemskich (13,7 %). Zasoby mieszkań zakładowych i wspólnot mieszkaniowych w powiecie są także bardzo niskie i w stosunku do ogólnych zasobów mieszkaniowych wynoszą odpowiednio 4,3 % i 5,3 %.

Obecnie w powiecie rypińskim funkcjonują 4 spółdzielnie mieszkaniowe dysponujące 2 076 mieszkaniami, z których 53,4% to mieszkania własnościowe. W stosunku do całych zasobów mieszkaniowych powiatu mieszkania spółdzielcze stanowią tylko 16,3 %.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w powiecie rypińskim w zasobach mieszkaniowych zdecydowanie przeważają mieszkania prywatne. Stanowią one około 75 % tych zasobów.

O aktywności rynku budowlanego w danym roku świadczy ilość mieszkań oddawanych do użytku. W 2001 r. w powiecie rypińskim oddano do użytku tylko 39 mieszkań. W stosunku do obecnej ilości mieszkań jest to tylko 0,30 %. W skali województwa oddano

także w 2001 r. bardzo mało mieszkań. W stosunku do istniejących zasobów jest to tylko 0,82 %. Podobnie jest w powiatach ziemskich, gdzie wskaźnik ten wynosi tylko 0,50 %.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w wybranych powiatach woj. kujawsko-pomorskiego

Lp	Powiat	Powierzchnia użytkowa w m ²		Liczba osób na izbę	
		1 mieszkanie	na 1 osobę	1 mieszkanie	1 izbę
1.	Aleksandrowski	66,9	19,9	3,37	0,92
2.	Inowrocławski	57,4	17,8	3,23	0,95
3.	Mogileński	64,2	18,6	3,44	0,96
4.	Radziejowski	70,3	20,2	3,48	0,95
5.	Rypiński	64,1	18,0	3,57	1,00
6.	Włocławski	64,7	18,6	3,47	1,01
7.	Powiaty ziemskie	63,9	18,0	3,54	0,99
8.	Województwo	59,5	18,4	3,23	0,93

2.7 Transport i komunikacja

2.7.1. Sieć drogowa

Odpowiednia sieć drogowa jest podstawą prawidłowego funkcjonowania transportu na danym terenie. Obsługę komunikacyjną powiatu rypińskiego zapewnia system dróg o znaczeniu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Według danych Starostwa Powiatowego w Rypinie na pełną infrastrukturę drogową w powiecie składają się następujące drogi:

❖ drogi wojewódzkie o łącznej długości 67,6 km, które stanowią:

- droga nr 534 (Grudziądz - Golub-Dobrzyń - Rypin),
- droga nr 563 (Rypin - Żuromin - Mława),
- droga nr 560 (Brodnica - Rypin - Sierpc),
- droga 557 (Rypin - Lipno),
- "droga nr 556 (Ostrowie –Lipno).

❖ drogi powiatowe - o łącznej długości 211,8 km, w tym ulice miasta 6,1 km; drogi powiatowe o nawierzchni utwardzonej 200 km,

❖ drogi gminne - o łącznej długości 535 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 70 km.

Drogami wojewódzkimi połączone ze sobą są tylko dwie miejscowości gminne Rypin i Brzuze. Należy także podkreślić, że drogi na terenie powiatu wymagają w większości gruntownego remontu i modernizacji.

Na terenie powiatu rypińskiego znajduje się obecnie 12 stacji paliwowych, m.in. w następujących miejscowościach: Rypinie, Skrwilnie, Starorypinie Prywatnym (gm. Rypin),

Radzikach Dużych (gm. Wąpielsk), Rogowie i Dylewie (gm. Ryp in). Usługi motoryzacyjne natomiast prowadzone są na 21 stacjach obsługi. Najwięcej stacji obsługi zlokalizowanych jest w mieście Rypin (13) i w gminie Brzuze (5). Stacje te świadczą usługi także w gminach: Skrwilno - 2 stacje i Rogowo - 1 stacja.

Ważnym elementem komunikacji zbiorowej na terenie powiatu są połączenia autobusowe, które obsługiwane są przez PKS. Funkcjonuje 200 linii autobusowych PKS. Są to linie powiatowe, regionalne i międzymiastowe.

2.7.2. Linie kolejowe

Przez teren powiatu rypińskiego przebiega linia kolejowa o znaczeniu państwowym relacji Brodnica - Sierpc - Płock - Kutno. Linia ta od 3 lat nieobsługuje ruchu pasażerskiego. Odbywają jedynie przewozy towarowe i tylko na odcinku Rypin-Brodnica-Jabłonowo Pomorskie.

2.7.3 Identyfikacja problemów.

- mała ilość terenów pod zabudowę mieszkalną
- brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- mały stopień skanalizowania
- zły stan dróg
- słaby rozwój budownictwa

2.8 Gospodarka rolna

2.8.1. Stan aktualny gospodarki rolnej.

Powiat rypiński ma charakter głównie rolniczy. Powierzchnia gruntów użytkowanych rolniczo (stan na 2001 r.) wynosi 41,2 tys. ha, co stanowi około 70,3 % jego ogólnej powierzchni. Udział gruntów ornych w całkowitej powierzchni użytków rolnych wynosi 82,6 %. Na terenie powiatu znajduje się 125 miejscowości i 98 sołectw. Szacuje się, że około 50 % mieszkańców wsi utrzymuje się z pracy na roli.

Obecnie na terenie powiatu znajduje się 4 116 gospodarstw powyżej 1 ha. Najwięcej gospodarstw rolnych jest w gminach Rypin i Skrwilno (tabela 6). Średnia wielkość gospodarstwa w powiecie rypińskim wynosi 8,9 ha. Największe powierzchniowo gospodarstwa występują w gminie Rogowo (średnia 10,5 ha), natomiast najmniejsze (poza miastem Rypinem) w gminie Brzuze (8,2 ha) .

Tabela 12. Ilość gospodarstw rolnych i ich przeciętna wielkość.

Lp	Gmina/miasto	Ilość gospodarstw	Przeciętna wielkość gospodarstwa(w ha)
1.	Brzuze	688	8,2
2.	Rogowo	709	10,5
3.	Rypin(gm)	995	9,0
4.	Rypin(m)	179	3,8
5.	Skrwilno	923	8,4
6.	Wąpielsk	622	9,8
Razem		4 116	8,9

Według spisu rolnego w 2002 r. na terenie powiatu 2481 gospodarstw zajmuje się hodowlą bydła. W stosunku do całkowitej ilości gospodarstw stanowi to tylko 60 %. Ogólny stan pogłowia bydła - wg tego spisu - wynosił w powiecie 28, 1 tys. sztuk. Średnio na jedno gospodarstwo przypada ponad 11 sztuk bydła. Najwięcej gospodarstw zajmujących się tą hodowlą jest w gminie Skrwilno. Pogłowie trzody chlewnej wynosiło 67,2 tys. sztuk, koni 210 sztuk i kóz 155 sztuk (tabela 7).

Tabela 13. Stan pogłowia zwierząt w powiecie rypińskim

Lp	Gmina/miasto	Stan pogłowia zwierząt (szt.)			
		bydło	trzoda chlewna	konie	kozy
1.	Brzuze	4 690	13 990	20	30
2.	Rogowo	4 635	6 550	70	50
3.	Rypin(gm)	7 177	21 520	15	30
4.	Rypin(m)	138	780	5	10
5.	Skrwilno	7 097	8 480	80	20
6.	Wąpielsk	4 358	15 870	20	15
Razem		28 095	67 190	210	155

W powiecie rypińskim działają dwie grupy producenckie:

- ❖ Stowarzyszenie Producentów, Przetwórców i Sprzedawców Trzody Chlewnej Powiatu Rypińskiego,
- ❖ Stowarzyszenie Integrowanej Produkcji i Owoców Rypin –Brodnica-Lubawa.

Zadaniem grup producenckich jest prowadzenie wspólnych działań odnośnie zaopatrzenia (pasze, nawozy, środki ochrony roślin) i zbytu oraz wymiana doświadczeń.

Struktura zasiewów na terenie powiatu wynika z jakości gleb a głównie z zapotrzebowania na pasze dla hodowanych zwierząt. W powiecie rypińskim obsiewa się corocznie około 25,7 tys. ha gruntów ornych, co stanowi 75,5 % gruntów ornych. W zasiewach dominują zboża, które zajmują 20,4 tys. ha (około 79 % areалу zasiewów). Największy obszar zasiewów obejmuje żyto. Zboże to wysiewa się na ponad 6,0 tys. ha (około 30 % powierzchni zbóż). Żytem obsiewane są pola przede wszystkim w gminach o słabszych glebach; Rogowo i Skrwilno.

Pszenicę w powiecie rypińskim uprawia się na obszarze nieco ponad 2, 4 tys. ha, co stanowi tylko 12 % areálu zbóż. Pszenica jest głównie uprawiana w gminach Brzuze, Rypin i Wąpielsk, a więc w gminach, gdzie występują dobre gleby.

Wobec ograniczonych możliwości zbytu i braku zakładów przemysłu ziemniaczanego - mimo dogodnych warunków glebowych - w powiecie rypińskim na stosunkowo małym areale (1,5 tys. ha) uprawia się ziemniaki. Podobnie jest w przypadku buraków cukrowych, które uprawia się tylko na powierzchni 1, 1 tys. ha. Taka powierzchnia upraw tej rośliny wynika głównie z limitów cukrowych. Z innych upraw z terenu powiatu wymienić należy jeszcze kukurydzę (uprawianą głównie na kiszonkę do żywienia bydła) oraz rzepak.

Na terenie powiatu znajduje się 8 gospodarstw zajmujących się agroturystyką; w Kleszczyńcu i Gubinach (gm. Brzuze), w Klepczarni i Urszulewie (gm. Skrwilno), w

Rogowie i w Tomkowie (gro Wąpielsk). Kolejne gospodarstwa agroturystyczne są w fazie organizacji. O zainteresowaniu przez rolników tą formą działalności świadczy fakt, że w 3 szkoleniach agroturystycznych organizowanych w Nadrożu wzięło udział 126 osób. Należy także nadmienić, że na terenie powiatu od 1999 r. działa Stowarzyszenie Agroturystyczne Powiatu Rypińskiego,

W powiecie rypińskim zarejestrowane są 3 gospodarstwa ekologiczne; dwa w gminie Wąpielsk i jedno w gminie Rogowo. Gospodarstwa te należą do Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi "Ekoland". Głównym kierunkiem produkcji gospodarstw w gminie Wąpielsk jest uprawa zbóż i warzyw, natomiast w gospodarstwie w gminie Rogowo uprawa zbóż i ziemniaków oraz produkcja miodu.

Poziom gospodarstw w powiecie rypińskim jest zróżnicowany, ale w przeważającej ilości są tu gospodarstwa utrzymywane na średnim i wysokim poziomie produkcji. Zróżnicowanie poziomu gospodarstwa zależy od tego, na terenie, której gminy dane gospodarstwo się znajduje i jest ściśle związane z jakością gleb. Najwyższy poziom gospodarstw i związana z nim intensywność produkcji (wysoka specjalizacja) występuje na terenie gmin: Brzuze, Rypin i Wąpielsk. Natomiast więcej gospodarstw ekstensywnych (tradycyjnych - wielokierunkowych) można zaobserwować w gminach Rogowo i Skrwilno. Dlatego też w gminach tych rolnictwo jest w dużo gorszej sytuacji ekonomicznej i należy tworzyć możliwości dla powstawania alternatywnych źródeł dochodów dla miejscowej ludności.

2.8.2. Możliwości rozwoju rolnictwa tradycyjnego, zintegrowanego i ekologicznego.

Powiat rypiński będący powiatem rolniczym powinien być nastawiony na rozwój rolnictwa tradycyjnego, zintegrowanego i ekologicznego. Rozwój rolnictwa tradycyjnego to przede wszystkim specjalizacja produkcji poprzez wykorzystanie obszarów o wysokiej jakości gleb - (uprawa buraków cukrowych, zbóż w tym pszenicy i kukurydzy) a także wykorzystanie potencjału hodowli bydła mlecznego oraz trzody chlewnej. Rozwój rolnictwa zintegrowanego wymusi zapewne sytuacja ekonomiczna w gospodarstwach w południowej części powiatu.

Wejście Polski do Unii Europejskiej stwarza szansę dla rolników z gmin Skrwilno i Rogowo na przestawienie się z rolnictwa tradycyjnego na rolnictwo zintegrowane. Do tego celu można wykorzystać pomoc z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Konieczna jest jednak pomoc w tym względzie Ośrodka Doradztwa rolniczego i Izby Rolniczej.

Rozwój gospodarstw ekologicznych w powiecie jest już zapoczątkowany. Pełny rozwój tej formy działalności rolniczej wymaga odpowiedniego czasu, gdyż występuje wiele przeszkód przede wszystkim w sferze mentalności samych rolników, jako producentów żywności ekologicznej. Wiele zależy także od odbiorców - klientów, którzy nie są jeszcze przyzwyczajeni i przekonani do kupowania dużo droższej od wyprodukowanej tradycyjnymi metodami żywności. Szansą dla tego rodzaju żywności są rynki zachodnie, które powinny otworzyć się po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Przejście jednak z rolnictwa tradycyjnego do rolnictwa zintegrowanego i ekologicznego wymaga czasu i znacznych nakładów finansowych, które muszą ponieść zainteresowani tą formą działalności rolnicy.

2.8.3. Wyposażenie gospodarstw w infrastrukturę techniczną.

W powiecie rypińskim według stanu na 31 grudnia 2002 r. zarejestrowanych jest 261 ciągników (tabela 8). Jeden ciągnik przypada więc na 12,6 ha użytków rolnych.

Najlepsza sytuacja pod tym względem (poza miastem Rypinem) występuje w gminach: Brzuze, gdzie jeden ciągnik przypada na 11,1 ha użytków rolnych i Wąpielsk (1 ciągnik/12,1 ha). Świadczy to o stosunkowo dobrym wyposażeniu gospodarstw w ciągniki.

Porównując ilość ciągników i przyczep widać, że średnio jedna przyczepa przypada na dwa ciągniki. Można również przyjąć, że większość gospodarstw posiadających ciągnik jest jednocześnie wyposażona w podstawowe narzędzia i maszyny rolnicze: pługi, brony, siewniki, opryskiwacze itp. Mało sprzyjającym jest fakt, że w większości sprzęt użytkowany w gospodarstwach jest starszy niż 10 lat, a nawet są ciągniki i maszyny rolnicze o wiele starsze (20-to i 30-to letnie).

Tabela 14. Ilość ciągników rolniczych i przyczep na terenie pow. rypińskiego

Lp	Gmina/miasto	Ilość zarejestrowanych		
		ciągników	ilość ha UR/ciągnik	przyczep rolniczych
1.	Brzuze	617	11,1	96
2.	Rogowo	466	17,2	224
3.	Rypin(gm)	876	12,6	583
4.	Rypin(m)	145	4,7	61
5.	Skrwilno	621	13,2	302
6.	Wąpielsk	536	12,1	377
RAZEM		3 261	12,6	1 643

Ilość kombajnów do zbioru zbóż w gospodarstwach w ostatnich latach systematycznie rośnie. Według szacunków - gdyż nie prowadzona jest ewidencja tego sprzętu wynika, że jeden kombajn zbożowy przypada średnio na 60-70 ha użytków rolnych.

Wyposażenie budynków inwentarskich związane z gospodarką odpadową i ściekową oprócz gospodarstw specjalistycznych jest w zasadzie słabe.

W ogólnej ocenie gospodarstwa rolne w powiecie rypińskim są stosunkowo dobrze wyposażone w infrastrukturę techniczną. Najwyższym wskaźnikiem wyposażenia w sprzęt charakteryzują się gospodarstwa w gminach: Bzurze i Wąpielsk, natomiast najniższym gospodarstwa w gminie Rogowo.

2.9 Działalność gospodarcza

2.9.1. Ogólna ocena potencjału gospodarczego

Ogólną ocenę potencjału gospodarczego powiatu rypińskiego przedstawiono na podstawie klasyfikacji powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego opracowaną w 2002 r. przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku według jakości życia mieszkańców i potencjału rozwoju gospodarczego¹². Na podstawie tego źródła można stwierdzić, że powiat rypiński w klasyfikacji ogólnej zajmuje niską, przedostatnią lokatę w województwie o czym zdecydowały przede wszystkim takie niekorzystne wskaźniki jak np. słaba dostępność komunikacyjna. Należy podkreślić, że w omawianej klasyfikacji uwzględniono takie wskaźniki jak: cząstkowy potencjał gospodarczy (w tym: wskaźnik przedsiębiorczości, wskaźnik dotyczący pracujących, stopa i dynamika bezrobocia, kapitał zagraniczny, dochody własne, wskaźnik miejsc noclegowych), dostępność komunikacyjna, stan szkolnictwa średniego, dostępność służby zdrowia, warunki mieszkaniowe i lokalna infrastruktura techniczna, stan i zagrożenia środowiska oraz potencjał demograficzny.

Spośród analizowanych cech, które kształtują się w powiecie rypińskim na wyższym poziomie w stosunku do średniej wojewódzkiej należą jedynie dwa czynniki: szkolnictwo i służba zdrowia. Jeżeli chodzi o ocenę potencjału gospodarczego, to powiat rypiński - na tle powiatów ziemskich województwa - pomimo ogólnie niskiego wskaźnika ogólnego (85 % w skali wojewódzkiej) charakteryzuje się jednak ogólnie korzystnymi wskaźnikami przedsiębiorczości. Jako korzystne uznać należy także dane dotyczące niektórych cech potencjału demograficznego, co dotyczy w szczególności wskaźnika przyrostu naturalnego (wskaźnik 98,3 % w stosunku do średniej wojewódzkiej).

2.9.2. Działalność gospodarcza

Według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy¹³ w 2002 r., na terenie powiatu rypińskiego działało **3 418** różnego rodzaju podmiotów gospodarczych, z czego 112 podmiotów (3,3 %) działających w sektorze publicznym, w tym 4 spółki handlowe. Spośród 3 306 podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego zdecydowanie przeważały (2 946 podmiotów gospodarczych) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (89,1 % ogółu podmiotów gospodarczych sektora prywatnego). Należy podkreślić, że w ostatnich latach obserwuje się dużą dynamikę wzrostu tej formy prawnej działalności gospodarczej w powiecie, co jest charakterystyczne również dla całego kraju.

Pod względem formy prawnej w sektorze prywatnym występuje 20 spółdzielni, 40 stowarzyszeń i organizacji społecznych (prawie 18 % wzrost w stosunku do roku poprzedniego), 60 spółek handlowych, w tym 11 spółek z udziałem kapitału zagranicznego (ogólny wzrost tej formy działalności o około 17 % w stosunku do roku poprzedniego) oraz 159 spółek cywilnych.

W g w/w danych statystycznych¹⁴ można ponadto określić branżową charakterystykę działania poszczególnych podmiotów gospodarczych. Z danych tych wg sekcji PKD (Polskiej Klasyfikacji Działalności) wynika, że W powiecie rypińskim spośród wymienionych wyżej 3418 podmiotów gospodarczych występują następujące branże¹⁵:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo - 163 podmioty gospodarcze (+ 2,5 %, średnia wojewódzka = +3,6%)
- górnictwo i kopalnictwo - 5 podmiotów gospodarczych (brak w roku poprzednim; średnia wojewódzka = + 4,4 %)
- wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę - 2 podmioty gospodarcze (0 %; średnia wojewódzka = + 0,5 %)
- budownictwo - 560 podmiotów gospodarczych (+ 5,1 %; średnia wojewódzka i:::: + 2,3 %).
- handel i naprawy - 1 335 podmiotów gospodarczych (+ 7,0 0/0; średnia wojewódzka = + 4,20/0)
- hotele i restauracje - 61 podmiotów gospodarczych (+ 7,0 %; średnia wojewódzka = + 5,7 %)
- transport, gospodarka magazynowa i łączność - 239 podmiotów gospodarczych (+ 4,4 %; średnia wojewódzka = + 2,3 %)
- pośrednictwo finansowe - 77 podmiotów gospodarczych (- 1,3 %; średnia wojewódzka = + 7,9 %)

- obsługa nieruchomości i firm, nauka - 266 podmiotów gospodarczych (+ 12,7 %; średnia wojewódzka = + 11,0 %)
- edukacja - 78 podmiotów gospodarczych (+ 11,4 %; średnia wojewódzka = + 9,5 %)
- ochrona zdrowia i opieka społeczna - 117 podmiotów gospodarczych (+ 9,3 %; średnia wojewódzka = + 4,5 %)
- administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne - 37 podmiotów gospodarczych (- 2,6 %; średnia wojewódzka = - 6,3 %)
- pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna - 158 podmiotów gospodarczych (+10,5% średnia wojewódzka=5,4%)

2.9.3 Identyfikacja problemów

- słabe uprzemysłowienie powiatu, przewaga produkcji rolnej
- niewielki potencjał ekonomiczny większości przedsiębiorstw
- zbyt mały stopień urbanizacji powiatu
- niewielkie wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, słaba baza turystyczna
- niski poziom inwestycji

3. REALIZACJA CELU STRATEGICZNEGO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Strategiczny cel dla powiatu rypińskiego określono jako:
„Powiat rypiński z dobrze rozwiniętym rolnictwem, infrastrukturą techniczną, instytucjami społecznymi, przedsiębiorczością oraz z wykorzystanymi walorami turystycznymi i przyrodniczymi.”

Aby go osiągnąć, niezbędna jest między innymi realizacja celów takich jak:

- budowa i modernizacja sieci dróg powiatowych wraz ze ścieżkami rowerowymi
- wspieranie działań gazyfikacji przewodowej powiatu
- współpraca z gminami w budowie kolektorów ściekowych i oczyszczalni ściekowych
- pomoc gminom w stworzeniu powiatowego systemu gromadzenia, segregacji i utylizacji odpadów stałych
- uregulowanie stosunków wodnych
- zagospodarowanie dolin rzecznych
- tworzenie promocja szlaków turystycznych
- stworzenie bazy turystycznej i sportowo rekreacyjnej
- wspieranie działań w zakresie tworzenia gospodarstw agroturystycznych
- wspieranie działań w zakresie renowacji i remontów zabytków

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Realizacja zadań została ujęta tabelarycznie z podziałem na inwestycje w ujęciu poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego oraz inwestycje wspólne o zasięgu ponadgminnym. Ujęcie porządkowe (lp.) w tabelach stanowi jednocześnie ustalony ranking ważności i kolejności we wdrażaniu projektów określony poprzez konsultacje w gminach

4.1 Gmina Brzuze

Ze względu na brak uregulowanej gospodarki wodno ściekowej priorytetowym zadaniem jest budowa sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki z Gminy Brzuze do istniejącej oczyszczalni ścieków w Rypinie. Tym samym przejęte zostaną ścieki doprowadzane dotychczas do istniejącej oczyszczalni ścieków w Ugoszczu. Skanalizowana zostanie zabudowa zwarta w Ugoszczu, Brzuzem i Ostrowitem. Do kanalizacji będą podłączone budynki komunalne i szkoła w Ugoszczu i Ostrowitem. Wzdłuż trasy budowanych przewodów tłocznych zostaną podłączone wszystkie zabudowania mieszkaniowe. Przedsięwzięcie to jest najbardziej ekonomicznie wykorzystujące zgromadzone fundusze i przyjazne dla środowiska nowe technologie.

Planowana wymiana instalacji centralnego ogrzewania i termomodernizacji w budynkach gimnazjum i szkoły podstawowej wpłynie korzystnie na poprawę stanu środowiska naturalnego. Realizacja powyższych zamierzeń wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń powietrza powstających z wykorzystywania tradycyjnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej.

Kolejnymi przedsięwzięciami są zmiany istniejących nawierzchni dróg w naszej gminie, co pozwoli na zmniejszenie zapylenia, ułatwi dojazd do gospodarstw rolnych i agroturystycznych powodując poprawę bezpieczeństwa i wzrost atrakcyjności terenu. Budowa naszych dróg częstokroć skróci odległość i czas przejazdu, powodując wzrost natężenia ruchu.

Licznie występujące na obszarze gminy jeziora przyciągają turystów – zwłaszcza w okresie letnim. Bardzo znaczącym przedsięwzięciem będzie budowa pomostu na jeziorze, co umożliwi m.in. bezpieczne wykorzystywanie sprzętu pływającego a także poprawi estetykę gminy.

Jedym z celów przedsięwzięcia jest również remont budynku użyteczności publicznej. Jest on obiektem budownictwa dworskiego, który powstał na początku XX wieku. Wymaga kapitalnego remontu; wymiany pokrycia dachu, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiany podłóg, uzupełnienia tynków wewnętrznych, poprawy elewacji zewnętrznej, wymiany instalacji elektrycznej, poprawy stanu technicznego kominów, budowy kotłowni olejowej, instalacji co. i cw. Budynek będzie pełnił rolę świetlicy i wiejskiego ośrodka kultury przeznaczonego do organizowania imprez kulturalnych oraz różnego rodzaju spotkań dla mieszkańców Ugoszcza i okolicznych miejscowości. Pomieszczenia budynku będą służyły do utworzenia Gminnej Kolekcji Dóbr Kultury, którą stanowi zbiór przedmiotów użytkowych, którymi w przeszłości posługiwali się mieszkańcy gminy i okolicznych miejscowości. Remont obiektu sprostą w sposób pełny istniejącym potrzebom. Realizacja przedsięwzięcia stworzy warunki do powstania pracowni plastycznej, komputerowej oraz do organizowania wystaw, co wiąże się również z powstaniem nowych miejsc pracy.

Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej na terenie naszej gminy wpłynie na poprawę jakości dostarczanej i spożywanej wody. Wymiana rur azbestowo cementowych przyczyni się również do zmniejszenia awaryjności modernizowanej sieci, a tym samym podwyższy jej standard spełniając wymogi norm Unii Europejskiej.

Coraz więcej uwagi przywiązujemy do rozwijania aktywności fizycznej dzieci oraz dorosłych. Istnieje też zapotrzebowanie w tym względzie wśród mieszkańców. Budowa sal gimnastycznych wpłynie pozytywnie na poprawę rozwoju fizycznego dzieci, młodzieży i dorosłych.

Otrzymanie dofinansowania w ramach funduszy strukturalnych pozwoli na realizację przedmiotowych inwestycji poprawiających w znacznym stopniu infrastrukturę techniczną gminy.

4.1 Gmina Brzuze – inwestycje

Lp.	Nazwa inwestycji	Koszt inwestycji	Źródło finansowania	Czas realizacji	Produkt	Rezultat, Oddziaływanie	Konsultacje społeczne	Instytucje i podmioty uczestniczące wdrażaniu
1.	Kanalizacja sanitarna we wsiach Ugoszcz, Brzuze, Ostrowite oraz główne przewody kanalizacji sanitarnej na terenie gminy i miasta Rypin odprowadzające do miejskiej kanalizacji w Rypinie ścieki z gminy Brzuze i części gminy Rypin	3.500.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy 4. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	2004 2006	Kanalizacja o długości 20km	1. Poprawa stanu środowiska. 2. Likwidacja bezodpływowych osadników.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze Gmina Rypin Związek Gmin Rypińskich
2.	Budowa drogi gminnej Żałe – Przyrowa od km 1+030 do km 2+440	949.875,15	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2004	Droga o długości 1410m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu. 3. Wzrost natężenia ruchu. 4.Zmniejszenie zapylenia.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze, Związek Gmin Rypińskich
3.	Tworzenie infrastruktury	55.219,04	1. Fundusze strukturalne	2005	Pomost o długości	1. Zwiększenie aktywności	zebrania Sołeckie,	Gmina Brzuze

	służącej rozwojowi turystyki i rekreacji nad jeziorem Brzuskim		2. Budżet państwa 3. Budżet gminy		52m i pow. 104m ²	sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy. 2. Zwiększenie bezpieczeństwa korzystających z jeziora. 3. Utworzenie nowych miejsc pracy	komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	
4.	Termomodernizacja obiektów szkolnych w Ostrowitem	1.500.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2004 2006		1. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 2. Zmniejszenie zużycia energii. 3. Poprawa estetyki obiektu.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
5.	Remont budynku użyteczności publicznej – świetlica i wiejski ośrodek kultury w Ugoszczu	127.993,15	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2004 2005		1. Wzrost atrakcyjności terenu. 2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
6.	Budowa kanalizacji w miejscowości Trąbin	1.000.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet	2005 2006	Kanalizacja o długości 4 km	1. Poprawa stanu środowiska. 2. Likwidacja	zebrania Sołeckie,	Gmina Brzuze,

			państwa 3. Budżet gminy 4. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej			bezodpływowych osadników.	komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Związek Gmin Rypińskich
7.	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej na terenie gminy Brzuze	500.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2005 2006	Modernizacja sieci wodociągowej o dł. 5 km	1. Poprawa jakości spożywanej wody. 2. Zmniejszenie awaryjności.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze, Związek Gmin Rypińskich
8.	Budowa kanalizacji w miejscowościach Żałe i Radzynek	1.800.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy 4. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	2005 2006	Kanalizacja o długości 9km	1. Poprawa stanu środowiska, 2. Likwidacja bezodpływowych osadników,	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze, Związek Gmin Rypińskich

9.	Budowa Sali gimnastycznej w Ostrowitem	1.800.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2005 2006		1. Zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców gminy Brzuze.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
10.	Budowa Sali gimnastycznej w Radzynku	500.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2006		1. Zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców gminy Brzuze.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
11.	Modernizacja drogi gminnej Dobre – Piórkowo od km 0+000 do km 1+740	1.189.154,91	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2004	Droga o długości 1740m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu. 3. Wzrost natężenia ruchu. 4.Zmniejszenie zapylenia.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze Związek Gmin Rypińskich
12.	Budowa drogi Trąbin – Trąbin Rumunki od km 0+000 do km 2+190	1.420.581,78	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2005	Droga o długości 2190m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu. 3. Wzrost natężenia ruchu. 4.Zmniejszenie	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy,	Gmina Brzuze

						zapylenia.	Sesje Rady Gminy	
13.	Przebudowa drogi gminnej nr 46 20 029 w km 0+000 –km 0+188 miejscowości Dobre.	172.483,23	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2005	Droga o długości 188m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu. 3. Wzrost natężenia ruchu. 4.Zmniejszenie zapylenia.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
14.	Budowa drogi do dojazdowej do stacji uzdatniania wody w miejscowości Trąbin – Wieś od km 0+000 do km 0+315 od km 0+000 do km 0+032	290.013,86	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2005	Droga o długości 347,00m	1. Wzrost atrakcyjności terenu. 2. Wzrost natężenia ruchu. 3.Zmniejszenie zapylenia.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
15.	Remont dworu w Ostrowitem	300.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2005 2007	Budynek o powierzchni 1367m ³	1. Wzrost atrakcyjności terenu. 2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej.	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
16.	Budowa drogi gminnej Gulbiny –Łączonek-Ostrowite od km 0+000	4.350.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa	2005 2006	Droga o długości 3800m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu.	zebrania Sołeckie, komisje Rady	Gmina Brzuze

	do km 5+800		3. Budżet gminy			3. Wzrost natężenia	Gminy, Sesje Rady Gminy	
17.	Budowa drogi gminnej Ostrowite – Studzianka-Przyrowa od km 0+000 do km 2+500	2.400.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2005 2006	Droga o długości 3200m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu. 3. Wzrost natężenia	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
18.	Budowa drogi gminnej Radzynek – Okonin od km 0+000 do km 3+100	2.325.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2006 2007	Droga o długości 3100m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu. 3. Wzrost natężenia	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze
19.	Budowa drogi gminnej Okonin – Gیزیnek od km 0+000 do km 3+200	2.400.000,00	1. Fundusze strukturalne 2. Budżet państwa 3. Budżet gminy	2006 2007	Droga o długości 3200m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2. Wzrost atrakcyjności terenu. 3. Wzrost natężenia	zebrania Sołeckie, komisje Rady Gminy, Sesje Rady Gminy	Gmina Brzuze

4.2 Gmina Rogowo

Gmina Rogowo jest gminą typowo rolniczą o niskich klasach bonitacji gleb (kl.V i VI) tj. ca 75%. Ważną strefę działalności stanowi także gospodarka leśna, gdzie lasy stanowią ca 31% powierzchni gminy i powierzchnia ta powiększa się w związku z licznymi zalesieniami gruntów o niskiej bonitacji.

W gminie brak jest zakładów przemysłowych, a 140 podmiotów gospodarczych osób fizycznych i 4 spółki z o.o. działają w handlu, budownictwie, usługach, transporcie i przetwórstwie.

Na terenie gminy powinna bardziej rozwijać się infrastruktura, tj. kanalizacja i drogi. Czynna sieć wodociągowa w gminie obejmuje 22 sołectwa i wynosi 129,7 km, dostarczając wodę do 900 budynków i zaopatruje w wodę 1055 mieszkań.

W wielkiej dysproporcji do sieci wodociągowej pozostaje sieć kanalizacyjna, licząca zaledwie 1,3 km długości kolektorów, docierająca do 15 budynków mieszkalnych i 97 mieszkań w dwóch miejscowościach.

Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie, łączące ją z drogami głównymi w kierunku Warszawy, Olsztyna i Torunia oraz sieć dróg powiatowych (45,5 km). Łączna długość dróg w zarządzie gminnym wynosi ca 54 km, z tego ca 9% ma nawierzchnię utwardzoną – nawierzchnia asfaltowa. Średnia gęstość dróg na 100 km jest niska i wynosi 38,6 km, przy średniej dla gmin wiejskich w regionie – 84,6 km. Bardzo ważnym czynnikiem rozwoju naszej gminy byłoby utwardzenie drogi powiatowej Rojewo-Łąkie (gm.Skepe) o łącznej długości 3.300 m, jako ważny trakt handlowy, turystyczny oraz komunikacyjny.

Dużą szansą dla gminy Rogowo jest rozwój turystyki i rekreacji. Jej malownicze położenie, liczne jeziora, lasy, gminny ośrodek wczasowy stwarzają szansę na rozwój turystyki i agroturystyki.

Skanalizowanie obszaru gminy, poprawa dróg gminnych i powiatowych na pewno wpłynie korzystnie na poprawę życia mieszkańców, a także przyczyni się do rozwoju gminy.

L.p.	Nazwa inwestycji	Ogólny koszt inwestycji	Źródła finansowania	Czas realizacji	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Budowa drogi gminnej Rogowo – Brzeszczki Duże I etap	789.853,00	Budżet gminy SAPARD	04.2004 08.2004	Droga asfaltowa 1,1km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń	Poprawa życia mieszkańców Poprawa atrakcyjności	Gmina Rogowo

						Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	turystycznej gminy	
2.	Budowa drogi Brzeszczki Małe II etap	947.806,00	Budżet gminy SAPARD	04.2004 08.2004	Droga asfaltowa 1,545km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo
3.	Budowa drogi Lisiny	656.770,00	Budżet gminy SAPARD	04.2004 08.2004	Droga asfaltowa 0,950 km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy	Gmina Rogowo
4.	Budowa sieci wodociągowej Nowy Kobrzyń	131.390,00	Budżet gminy SAPARD	07.2004 10.2004	Sieć wodociąg. - 5,324 km Przył. wodociąg.	Poprawa jakości wody	Poprawa życia mieszkańców o najmniejszych perspektywach rozwoju	Gmina Rogowo
5.	Budowa sieci kanalizacyjnej Sosnowo – Rypin	1.868.713,00	Budżet gminy SAPARD	07.2004 12.2004	Kanalizacja ściekowa 12 km	Likwidacja osadników bezodpływowych	Poprawa stanu środowiska	Gmina Rogowo Związek Gmin Rypińskich
6.	Budowa drogi Brzeszczki Duże II etap	713.197,00	Budżet gminy SAPARD	07. 2005	Droga asfaltowa 1,1 km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń Poprawa	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo

						bezpieczeństwa mieszkańców		
7.	Remont i wymiana urządzeń w Stacji Uzdatniania Wody w Sosnowie	112.771,00	Budżet gminy	08.2005		Poprawa jakości wody	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo
8.	Zakup autobusu szkolnego	355.100,00	Budżet gminy	08.2005		Poprawa bezpieczeństwa dowozu dzieci do szkoły	Poprawa warunków nauczania	Gmina Rogowo
9.	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Pręczkach	310.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2005 2006	Świetlica wiejska	Zwiększenie aktywności mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo
10.	Budowa drogi Sosnowo -Zamość	823.869,00	Budżet gminy Środki strukturalne	08.2005 10.2005	Droga asfaltowa 1.010m	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo
11.	Budowa drogi Pręczki /Seperak/	662.829,00	Budżet gminy Środki strukturalne	08.2005 10.2005	Droga asfaltowa 1,0 km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo
12.	Budowa boiska sportowego	1.500.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2005 2008	Obiekt sportowy 1,51 ha	Zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców gminy	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Gmina Rogowo

13.	Budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojownicę		Środki własne inwestora Środki strukturalne Budżet gminy	2005 - 2008		Zagospodarowanie gnojownicy i obornika	Poprawa stanu środowiska	Rolnicy indywidualni. Gmina Rogowo
14.	Budowa drogi Rogowo-Huta - Nadroż ze ścieżką rowerową	4.300.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2006 - 2008	Droga asfaltowa 5,650 km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy	Gmina Rogowo
15.	Budowa drogi Czumsk Duży - Narty	1.200.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2007 2011	Droga asfaltowa 1.500 m	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo
16.	Budowa drogi gminnej Sitnica – Ruda	1.200.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2007 2012	Droga asfaltowa 1.500 m	Skrócenie czasu przejazdu Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa życia mieszkańców	Gmina Rogowo
17.	Budowa kanalizacji ściekowej Rojewo – Rogowo - Pręczki	1.900.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2005	Sieć kanalizacyjna 17,0 km	Likwidacja osadników bezodpływowych	Poprawa stanu środowiska	Gmina Rogowo Związek Gmin Rypińskich
18.	Budowa drogi Brzeszczki Duże III etap	715.694,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2005 2006	Droga asfaltowa 1,0 km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek	Poprawa życia mieszkańców Poprawa	Gmina Rogowo

						zanieczyszczeń Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	atrakcyjności turystycznej gminy	
19.	Budowa drogi Brzeszczki Duże - Wierzchowiska - Likiec	2.500.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2007 2008	Droga asfaltowa 3,250 km	Skrócenie czasu przejazdu Spadek zanieczyszczeń	Poprawa życia mieszkańców Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy	Gmina Rogowo
20.	Budowa wodociągu Huta Chojno	420.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2006 2007	Sieć wodociągowa 6,0 km	Poprawa jakości wody	Poprawa życia mieszkańców o najmniejszych perspektywach rozwoju	Gmina Rogowo
21.	Budowa kanalizacji ściekowej Nadróż-Lasoty-Pręczi	1.700.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2007 - 2009	Sieć kanalizacyjna 8,0 km	Likwidacja osadników bezodpływowych	Poprawa stanu środowiska	Gmina Rogowo Związek Gmin Rypińskich
22.	Budowa wodociągu Kosiory	245.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2006 - 2008	Sieć wodociągowa 3,5 km	Poprawa jakości wody	Poprawa życia mieszkańców o najmniejszych perspektywach rozwoju	Gmina Rogowo
23.	Remont Szkoły Podstawowej w Nowym Kobrzyńcu	300.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2006 - 2008	Szkoła podstawowa	Poprawa bezpieczeństwa, Estetyki	Poprawa warunków nauczania	Gmina Rogowo
24.	Wykup gruntów z przeznaczeniem na cmentarz komunalny	50.000,00	Budżet gminy Środki strukturalne	2006 - 2008	2,00 ha			Gmina Rogowo

4.3 Gmina Skrwilno

Gmina Skrwilno spośród pięciu gmin powiatu rypińskiego jest gminą znajdującą pośrednie położenie pod względem zajmowanej powierzchni i liczby mieszkańców. Jest gminą typowo rolniczo z możliwością agroturystyki. Posiada opracowaną strategię rozwoju.

Plan rozwoju lokalnego jest wynikiem potrzeb społeczności gminy, których priorytety ustalono w wyniku konsultacji aktywu społecznego z mieszkańcami. Ustalenia te spowodowały ujęcie wyszczególnionych przedsięwzięć według kolejności ich realizacji. Takie ich ujęcie daje możliwości zrównoważonego rozwoju, podwyższenia standardu życia mieszkańców oraz poprawy warunków rozwoju podstawowej gałęzi jaką jest rolnictwo.

Przyjęte założenia mają na celu stworzyć odpowiedni standard infrastruktury technicznej, adekwatnej do współczesnego poziomu życia, a także będą elementem powodującym przyspieszony rozwój gminy.

Ip.	Nazwa inwestycji (projektu)	Koszt	Źródła finansowania	Czas realizacji	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie	Konsultacje i instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
1.	Budowa sieci wodociągowej z przyłączeniami dla wsi Wólka	300.000	Środki własne UE	2005	7 km sieci wodociągowej	Zwiększenie o 27 gospodarstw domowych podłączonych do sieci	Zwiększenie o 1,91% liczby gospodarstw domowych przyłączonych do sieci	Urząd Gminy, Społeczny Komitet Budowy Wodociągu, Sołtys
2.	Budowa sieci wodociągowej z przyłączeniami dla wsi Szczawno	400.000	środki własne UE	2005	11 km sieci wodociągowej	Zwiększenie o 47 gospodarstw domowych podłączonych do sieci	Zwiększenie o 3,32 % liczby gospodarstw domowych	Urząd Gminy, Społeczny Komitet Budowy Wodociągu, Sołtys
3.	Budowa pełno wymiarowej hali sportowej w Skrwilnie	3.000.000	Środki własne UE	2005-2006	Kubatura-9956m ³ pow. zab.-1181,5m ² pow. użyt.	Dostęp do urządzeń sportowych	Zwiększenie dostępu uczniów o 25% Zwiększenie dostępu mieszkańców gminy o 25%	Urząd Gminy, LZS, Zespół szkół, Sponsorzy,

					1345m ²			
4.	Modernizacja kotłowni i instalacji co w obiektach Zespołu Szkół w Skrwilnie	1.000.000	środki własne UE	2005-2006	Kotłownia ekologiczna	Centralne zaopatrzenie w ciepło, i ciepłą wodę	Ograniczenie emisji pyłowej i gazowej zanieczyszczeń powietrza	Urząd Gminy
5.	Budowa sieci wodociągowej dla wsi Rak, Mościska, Czarnia Duża, Czarnia Mała, Zambrzyca i Otocznia	4.000.000	środki własne UE	2005-2008	50 km sieci wodociągowej	Zwiększenie o 238 liczby Gospodarstw domowych podłączonych do sieci	Zwiększenie o 16.84% liczby gospodarstw domowych	Urząd Gminy, Społeczny Komitet Budowy Wodociągu, Sołtys
6.	Budowa II etapu kanalizacji sanitarnej we wsi Ruda i Urszulewo	2.600.000	środki własne UE	2008-2009	14 km sieci kanalizacyjnej	Podłączenie 117 gospodarstw domowych do kanalizacji zbiorczej	Zwiększenie o 8,28% liczby gospodarstw domowych, ochrona wód powierzchniowych i gruntowych	Urząd Gminy, Społeczny Komitet Budowy Kanalizacji, Sołtys
7.	Remont obiektu zabytkowego- Pałac Okalewo	1.200.000	środki własne	2008-2010	Renowacja zabytku o kubaturze 3150 m ³	Podniesienie stanu technicznego obiektu	Zwiększenie atrakcyjności wyglądu wewnętrznego i zewnętrznego obiektu	Urząd Gminy, Państwowa Służba Zabytków, BOŚ.
8.	Budowa dróg w Skrwilnie: ul. Łąkowa i Kolonia ul. Krótka Droga do	380.000 125.000	środki własne UE	2009-2010	397,50 mb 125 mb 800 mb	Poprawa jakości dróg, Skrócenie czasu przejazdu Zwiększenie nośności drogi.	Wzrost bezpieczeństwa, zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń powietrza	Urząd Gminy, Fundusze strukturalne, Nadleśnictwo Skrwilno

	oczyszczalni	800.000						
9.	Budowa drogi gminnej Okalewo-Okalewo Kolonia	1.500.000	środki własne UE	2010-2011	1.800 mb	j.w.	Wzrost bezpieczeństwa, zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń powietrza	Urząd Gminy, Fundusze strukturalne, Nadleśnictwo Skrwilno
10	Budowa drogi gminnej Szczawno-gr.gminy Lubowidz	1.000.000	środki własne UE	2011-2012	1.200 mb	j.w.	Wzrost bezpieczeństwa, zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń powietrza, usprawnienie połączeń regionalnych	Urząd Gminy, Fundusze strukturalne, Nadleśnictwo Skrwilno
11	Budowa drogi : Wólka - Skrwilno	4.800.000	środki własne UE	2010-2012	5.900 mb	jw.	jw.	jw.
12	Budowa drogi :Skrwilno-Mościska	3.500.000	środki własne UE	2010-2012	4.300 mb	jw.	jw.	jw.

4.4 Gmina Wąpielsk

W Gminie Wąpielsk na powierzchni 93,7 km² żyje 4500 mieszkańców. Jest najmniejszą jednostką administracji samorządowej w powiecie rypińskim składającą się z 16 – stu sołectw i 16 – stu miejscowości. Brak przemysłu na terenie gminy powoduje, że inwestycje planowane do zrealizowania przez gminie mają na celu podniesienie atrakcyjności gminy pod względem przyciągnięcia inwestorów nie zapominając o rozwoju oświaty i ochronie środowiska

L. p	Nazwa instytucji	Wartość inwestycji w zł.	Źródła finansowania	Czas realizacji	Produkt	Rezultat	Oddziaływanie	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
1.	Budowa drogi gminnej Radziki Duże Półwiesk Mały	1.400.000	1.Srodki własne 2.SAPARD 3.Fundusze Strukturalne 4.Budżet państwa	2004-2005	Droga utwardzona-4677mb.	1.Skrócony czas przejazdu 2.Oszczędność kosztów 3.Oszczędność czasu 4.Spadek poziomu zanieczyszczeń	1.Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy. 2.poprawa życia mieszkańców-lepsza komunikacja 3.Wzrost bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Gmina Wąpielsk
2.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i przebudowa wodociągu wiejskiego z przyłączami w Radzikach Dużych	2.350.000	1.Srodki własne 2.Fundusze Strukturalne 3.Budżet państwa	2004-2005	Sieć kanalizacji sanitarnej: grawitacyjna i tłoczna,sieciowa przepompownia ścieków oraz indywidualne przepompownie ścieków oraz przebudowany wodociąg z	1.Wzrost przerobu oczyszczalni ścieków.	1.Poprawa stanu środowiska naturalnego	1.Gmina Wąpielsk 2.Pomocnicze Gospodarstwo Komunalne przy Urzędzie Gminy w Wąpielsku

					przyłączami			
3.	Przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej z przyłączami w Ruszkowie	200.000	1.Środki własne 2.Fundusze Strukturalne 3.Budżet państwa	2005-2006	Sieć wodociągowa i kanalizacyjna z przyłączami	1.Poprawa jakości wody	1.Poprawa stanu środowiska naturalnego.	1.Gmina Wąpielsk 2.Pomocnicze Gospodarstwo Komunalne przy Urzędzie Gminy w Wąpielsku
4.	Budowa sali gimnastycznej w Radzikach Dużych	2.000.000	1.Srodki własne 2.FUNDUSZ E STRUKTUR ALNE 3.Budżet państwa	2006-2008	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Radzikach Dużych	Zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców gminy	Poprawa estetyczności przestrzeni publicznej	1.Gmina Wąpielsk 2.Zespół Administracyjny Szkół w Wąpielsku Szkoła Podstawowa w Radzikach Dużych
5.	Budowa drogi gminnej Długie Ruszkowo	800.000	1.Środki własne 2.Fundusze Strukturalne 3.Budżet państwa	2006-2008	Droga utwardzona	Droga utwardzona około 4000m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2.Zmniejszenie kosztów przejazdu. 3.Spadek poziomu zanieczyszczeń.	Gmina Wąpielsk
6.	Budowa drogi gminnej Długie-Kiełpiny-Radziki Duże	1.500.000	1.Środki własne 2.Fundusze Strukturalne 3.Budżet państwa	2006-2008	Droga utwardzona	Droga utwardzona około 6500m	1.Skrócenie czasu przejazdu. 2.Zmniejszenie kosztów przejazdu. 3.Spadek poziomu zanieczyszczeń	Gmina Wąpielsk

7.	Budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojowicę	4.000.000	1.Środki własne wnioskodawców 2.Fundusze strukturalne 3.Budżet państwa	2006-2008	Płyty obornikowe i zbiorniki na gnojowicę	Płyty obornikowe i zbiorniki na gnojowicę	Poprawa stanu środowiska naturalnego.	Gmina Wąpielsk Rolnicy Indywidualni
8.	Budowa sali gimnastycznej w Wąpielsku	1.500.000	1.Środki własne 2.Fundusze strukturalne 3.Budżet państwa	2008-2010	Sala gimnastyczna	Zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców	Poprawa estetyczności przestrzeni publicznej	Zaspół Administracyjny Szkół w Wąpielsku Szkoła Podstawowa w Wąpielsku
9.	Oświetlenie przy drodze powiatowej w Długiem	40.000	1.Budżet gminy 2.Budżet państwa	2005-2007	Oświetlenie uliczne	1.Bezpieczniejsza droga 2.Lepsza widoczność na łuku drogi		Gmina Wąpielsk
10	Ścieżka rowerowa w Wąpielsku na odcinku około 1,5 km	150.000	1.Budżet Gminy 2.Budżet Państwa	2005-2008	Ścieżka rowerowa	1.Bezpieczniejsza droga do szkoły.	Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy	Gmina Wąpielsk
R a z e m :		13.940.000						

4.5 Gmina Rypin

Planowane na lata 2004-2008 inwestycje na terenie gminy Rypin dotyczą głównie budowy dróg i kolektorów ściekowych. Łączna długość dróg gminnych wynosi 142 km, z tego 35 km posiada nawierzchnię twardą ulepszoną, co jest stanem niezadowalającym i wymaga corocznej naprawy powierzchni.

Kanalizacja ściekowa dotyczy odprowadzania ścieków komunalnych z osiedli mieszkaniowych byłych Zakładów Rolnych w Starorypinie i Balinie oraz budynków mieszkalnych położonych wzdłuż głównych ciągów drogowych do miejskiej oczyszczalni ścieków w Rypinie. Pozostałe inwestycje to dokończenie budowy wodociągów i zagospodarowanie obiektów szkolno –rekreacyjnych.

Lp	Nazwa	Koszt	Źródła finansowania	Okres realizacji	Produkt Rezultat oddziaływania
1.	Inwestycje drogowe				
	- Kowalki - Nadróż	1 mln zł	Środki własne – 0,36 mln zł Środki UE – 0,64 mln zł	II półrocze 2004r.	Budowa 2,5 km drogi utwardzonej, usprawnienie dojazdu do 25 gospodarstw.
	- Balin - Balin	0,6 mln zł	Środki własne – 0,15 mln zł Środki UE – 0,45 mln zł	II półrocze 2004r.	Budowa 1,3 km drogi utwardzonej, skrócenie drogi dojazdu 20 dzieci z Balina do gimnazjum w Kowalkach.
	- Starorypin - Godziszewy	1,2 mln zł	Środki własne i UE	2005r.	Budowa 3 km drogi utwardzonej, usprawnienie dojazdu mieszkańcom Gospodarstwa Rolnego Starorypin, dowozu i wywozu produktów rolnych do Rypina oraz mieszkańcom Starorypina i Godziszew na cmentarz komunalny w Rypinie.

- Ławy - Rusinowo	0,8 mln zł	Środki własne i UE	2005r	Budowa 2km drogi utwardzonej, usprawnienie dojazdu do 15 gospodarstw, skrócenie drogi wywozu buraków cukrowych od plantatorów z Rusinowa do Cukrowni Ostrowite o 4 km.
- Dębiany - Borowo	0,8 mln zł	Środki własne i UE	2005r.	Budowa 2 km drogi utwardzonej, usprawnienie dojazdu do 35 gospodarstw i dowozu 27 dzieci z Dębian do szkoły podstawowej w Zakroczu.
- Podole - Starorypin	0,8mln zł	Środki własne i UE	2006r.	Budowa 2 km drogi utwardzonej, umożliwienie dowozu 25 dzieci z Podola i Marianek bezpośrednio do szkoły podstawowej w Starorypinie. Ułatwienie dojazdu do 8 gospodarstw rolnych.
- Rusinowo - Strzygi	0,65 mln zł	Środki własne i UE	2006r.	Budowa 1,7 km drogi utwardzonej, umożliwienie dojazdu oraz wywozu produktów rolnych z 10 gospodarstw rolnych.
- Sadłowo Nowe – Sadłowo Rumunki	0,55 mln zł	Środki własne i UE	2006r.	Budowa 1,5 km drogi utwardzonej, usprawnienie dojazdu do 13 gospodarstw i dowozu 15 dzieci do szkoły podstawowej w Sadłowie.
- Godziszewy – Kwiatkowo - Stępowo	1,6 mln zł	Środki własne i UE	2006 -2008	Budowa 4 km drogi umożliwi dojazd dzieciom z Kwiatkowa do szkoły podstawowej w Stępowie.

2.	- Dylewo - Kwiatkowo	1,2 mln zł	Środki własne i UE	2006 - 2008	Budowa 3 km drogi poprawi dojazd mieszkańców Kwiatkowa do Rypina i dzieci do gimnazjum w Kowalkach.
	- Sadłowo - Kowalki	0,5 mln zł	Środki własne i UE	2006 - 2008	Droga o długości 1,2 km poprawi dojazd do 15 gospodarstw wsi Sadłowo.
	- Borzymin - Nadróż	0,8 mln zł	Środki własne i UE	2006 - 2008	Budowa 2 km drogi poprawi dojazd do 12 gospodarstw, umożliwi połączenie dróg wojewódzkich Rypin – Toruń i Rypin – Lipno przez Borzymin
	- Cetki - Cetki	0,25 mln zł	Środki własne	2006 - 2008	Utwardzenie 0,7 km drogi poprawi dojazd mieszkańców Cetek do Rypina, usprawni dojazd do 8 gospodarstw.
	- Stępowo - Stępowo	0,4 mln zł	Środki własne	2006 - 2008	Budowa 0,9 km drogi połączy drogę gminną Godziszewy – Jasin – Stępowo z drogą wojewódzką Rypin – Okalewo.
	INWESTYCJE KANALIZACYJNE				
- Kolektor ściekowy Balin – Głowińsk – Ławy –Rusinowo - Rypin	1,75 mln zł	Środki własne 0,6 mln zł Środki UE 1,15 mln zł		2004 - 2005	Budowa 12 km kolektora ściekowego odprowadzi ścieki komunalne z 67 mieszkań Spółdzielni Mieszkaniowej w Balinie i 40 zagród wiejskich z Balina, Głowińska, Ław i

	- Kolektor ściekowy Kowalki - Rypin	1 mln zł	Środki własne i UE	2005	Rusinowa do oczyszczalni ścieków w Rypinie. Poprawa warunków środowiska. Kolektor o długości 6 km odprowadzi ścieki komunalne z Kowalk, Sikór i Głowińska do oczyszczalni w Rypinie. Poprawa warunków środowiska.
3.	Budowa wodociągów	0,3 mln zł	Środki własne	II półrocze 2004	Poprawa jakości wody.
	- Rozbudowa gminnej stacji uzdatniania wody w Kowalkach	0,06 mln zł	Środki własne	II kwartał 2004	Budowa 1,7 km wodociągu dostarczy wodę do 67 mieszkań osiedla Spółdzielni Mieszkaniowej w Balinie.
	- Wodociąg Kowalki - Balin	0,02 mln zł	Środki własne	II kwartał 2004	Budowa 0,6 km wodociągu umożliwi zasilenie w wodę rejonu stacji Sadłowo ze stacji Starorypin.
	- Wodociąg Godziszewy – Starorypin - Prywatny	0,1 mln zł	Środki własne	II półrocze 2004	Doprowadzenie wody do 12 gospodarstw w Kwiatkowo poprzez wybudowanie 4 km sieci i przyłączy.
	- Wodociąg Jasin - Kwiatkowo				

4.	Rozbudowa boisk i terenów sportowych przy szkołach podstawowych w Borzyminie i Sadłowie.	0,1 mln zł	Środki własne	2006	Wybudowanie boisk piłkarskich i bieżni oraz przygotowanie trasy do zjazdu na nartach i sankach w Sadłowie.
5.	Budowa ośrodka szkolno – rekreacyjnego w Sadłowie na bazie obecnego pałacu i parku.	0,3 mln zł	Środki własne i UE	2006	Wyremontowanie pałacu, uporządkowanie parku.
6.	Zagospodarowanie terenów rekreacyjno – sportowych w Balinie	0,2 mln zł	Środki własne i UE	2006 - 2008	Budowa boiska piłkarskiego i pogłębienie stawu stworzy warunki do uprawiania sportu mieszkańcom osiedla spółdzielczego w Balinie.
7	Rozbudowa gimnazjum w Kowalkach	1.2 mln	Środki własne i UE	2004-2005	Stołówka dla 300 uczniów

4.6 Miasto Rypin

Inwestycje dotyczące projektów z działania 3.1 i 3.2 ZPORR na obszarze miasta Rypina ujęte w **Powiatowym Planie Rozwoju Lokalnego** zostały wybrane na podstawie opracowania „**Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Rypina na lata 2004 –2007**”. Zadania ujęte w w/w planie zostały wyłonione z **Wniosków Przedsięwzięć Inwestycyjnych** składanych przez poszczególne wydziały Urzędu Miasta Rypina, jednostki podległe bezpośrednio samorządowi oraz przez organizacje samorządowe i osoby fizyczne. W trakcie spotkań pracowników administracji samorządowej, jednostek podległych samorządowi miasta oraz liderów lokalnych zhierarchizowano cele i priorytety, które są podstawą prawidłowego rozwoju społeczno – gospodarczego Rypina. Zadania uzyskały status celów priorytetowych (50 % budżetu globalnego przeznaczone na realizację tych zadań), celów niezbędnych (30% budżetu) i cele pierwszorzędne (15% budżetu).W ocenie zadań kierowano się następującymi kryteriami :

- zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego
- zasięg oddziaływania
- posiadana dokumentacja
- możliwość finansowania zadania przy udziale środków zewnętrznych
- pozwolenie na budowę
- przedsięwzięcia realizowane w ramach zadań własnych gminy
- komplementarność – powiązanie z innymi zadaniami , również sąsiednich gmin
- oddziaływanie społeczne
- oddziaływanie ekonomiczne

Jako priorytetowy wybrano wariant o charakterze prospołeczno - prokonkurencyjnym, który jest oparty na działaniach w kierunku kompleksowej ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodno-ściekowej . Jako cele niezbędne uznano podjęcie działań w kierunku poprawy jakości dróg i systemu komunikacyjnego miasta oraz rozbudowę bazy sportowej, turystycznej i rekreacyjnej.

Lp.	Nazwa inwestycji	Wymagane środki finansowe	Źródło finansowania	Czas realizacji	Produkt	Rezultat oddziaływania	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrożeniu

1.	<p>Projekt porządkowania gospodarki wodno - ściekowej oraz ochrony bogactwa przyrodniczego rzeki Rypienica</p> <ul style="list-style-type: none"> - kanalizacja sanitarna i deszczowa w ul.Piaski (ok.700 mb.) - j.w. lecz w ul.Kościuszki (550 mb.) - j.w. lecz w ul.3 Maja (950 mb) - j.w. lecz w ul.Bukowej (420 mb) - j.w. lecz w ul.11 Listopada (950 m) - j.w. lecz w ul.Zielonej (450 mb) - j.w. lecz w ul.Nowej (650 mb) - wykonanie drugiej nitki kolektora tłoczego z przepompowni PS 1 do oczyszczalni ścieków 1800 mb - zakup samochodu asenizacyjnego 	2.950.000	Budżet Miasta, środki własne, WFOŚiGW, fundusze str. UE	2004-2006	Sieć kanalizacji sanitarnej (.6470 m) i deszczowej (4670 m) wpięta w system kanalizacji sanitarnej miasta.	Likwidacja indywidualnych zbiorników bezodpływowych,, pełniejsze wykorzystania mocy oczyszczalni ścieków- efekt ekonomiczny. Efekt ekologiczny – wyeliminowanie skażenia środowiska z nieszczelnych zbiorników.	P.K.Komes
2.	<p>Projekt kompleksowego porządkowania gospodarki wodno-ściekowej z uwzględnieniem kanalizacji deszczowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja sieci wodociągowej w 	480.000	Budżet Miasta, WFOŚiGW, fundusze str. UE	2004-2006	Sieć wodociągowa dł. 1800 mb	Likwidacja indywidualnych ujęć wody, dostęp ludności objętego obszaru do wody spełniającej	P.K.Komes

	<ul style="list-style-type: none"> ul.W.Polskiego, Willowej i Cholewińskiego (1000 mb) - wykonanie rozdzielczej sieci wodociągowej z armaturą w ul.Orzeszkowej i ul. Osiedle Sportowe (800 mb) - zakup samochodu dostawczego 					wymagania sanitarne, obniżenie strat wody na sieci wodociągowej. Zakup samochodu pozwoli na lepszą obsługę sieci wodociągowej	
3.	<p>Program poprawy jakości wód podziemnych i bilansowania możliwości zapotrzebowania miasta w wodę:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie węzłów zasurowych sieci magistralnych i rozdzielczych na terenie miasta (20 szt) - wymiana przyłączy wodociągowych stalowych do posesji na terenie miasta (300 szt.) - modernizacja ujęcia wody „Bielawki” - wykonanie sieci wodociągowej z armaturą w ul.Warszawskiej i Lisiny (500 mb) - wykonanie rozdzielczej sieci wodociągowej z armaturą ul.Kępa – Piłsudskiego (300 mb.) 	1.060.000	Budżet Miasta, WFOŚiGW, fundusze st. UE	2004-2007	Sieć wodociągowa dł.800 mb. Zasuwy na sieci magistralnej 20 szt. Nowe przyłącza do posesji 300szt.	Zbilansowanie zapotrzebowania miasta na wodę, usprawnienie sieci wodociągowej, ograniczenie strat, dostęp ludności do wody spełniającej wymagania sanitarne	P.K.Komes

4.	<p>Projekt kompleksowego porządkowania gospodarki wodno-ściekowej z uwzględnieniem kanalizacji ściekowej II etap:</p> <p style="text-align: center;">- modernizacja oczyszczalni ścieków w Rypinie</p> <ul style="list-style-type: none"> - kanalizacja sanitarna i deszczowa w ul. Spokojnej (600 m), - J.w. lecz w ul. PCK(100 m) - j.w. lecz ul Łącznej (140 m) - j.w. lecz w ul. Orzeszkowej (430 m) 	4.200.000	Budżet Miasta, WFOŚiGW, fundusze strukturalne UE	2005-2007	Sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej dł.1270 m wpięta w sieć miejską . Zmodernizowana miejska oczyszczalnia ścieków	Likwidacja indywidualnych zbiorników bezodpływowych na ścieki- efekt ekologiczny i ekonomiczny. Obniżenie kosztów i wzrost wydajności oczyszczalni .	P.K.Komes
5.	<p>Program budowy i modernizacji nowych połączeń drogowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - II i III etap uzbrojenia i budowy ul.Łącznej - budowa nawierzchni asfaltowej, chodnika, sieć sanitarna i deszczowa ul. Spokojnej III etap 	1.000.000	WFOŚiGM, Budżet Miasta, fundusze str. UE	2004-2005	Odcinek kanalizacji sanitarnej i deszczowej dł.1350 włączony w układ sieci miejskiej i utwardzony odcinek drogi z chodnikami na dł.1350 m.	Zamknięcie układu komunikacyjnego, zapewnienie odprowadzenia wód deszczowych i ścieków komunalnych do oczyszczalni miejskiej w rejonie, poprawa warunków dojazdu mieszkańców, służb miejskich i ratowniczych w rejon ul.Łącznej i ul. Spokojnej .	Urząd Miasta

6.	<p>Projekt budowy dróg osiedlowych i modernizacja istniejących układów drogowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja nawierzchni asfaltowej jezdni ul. Wojska Polskiego - budowa nawierzchni asfaltowej i chodników w ul. Orzeszkowej 	321.200	Budżet miasta	2005-2006	Nawierzchnia asfaltowa wraz z chodnikami na dł.750 m	Poprawa warunków komunikacyjnych na odcinku ulic objętych. zadaniem .	Urząd Miasta
7.	<p>Budowa nowej infrastruktury okołodrogowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa naw. asfalt. jezdni, chodników, kanalizacji deszczowej w ul.Nałkowskiej (250 m) - j.w. lecz ul. Prusa (460m) - budowa naw. asfalt., chodnika, kanalizacji sanitarnej i deszczowej ul.PCK (110 m) 	1.195..300	Budżet Miasta WFOŚiGM, fundusze UE	2004-2007	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej i wykonanie nawierzchni asfaltowej na łącznym odcinku 820 m.	Zapewnienie odprowadzenia wód deszczowych i ścieków komunalnych do oczyszczalni miejskiej w rejonie ulic objętych programem. Likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych Poprawa warunków komunikacyjnych dla mieszkańców, służb miejskich i ratowniczych w rejonie w/w ulic.	Urząd Miasta

8.	Projekt rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej <ul style="list-style-type: none"> - budowa hali widowiskowo-sportowej - modernizacja stadionu rekreacyjno-sportowego przy gimnazjum im.J.Wybickiego 	10.600.000	MENiS, Krajowe Stowarzyszenie Pomocy Szkole Budżet Miasta, fundusze str. UE		Zmodernizowany stadion rekreacyjno-sportowy o pow. 2,5 ha .	Poprawa warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego dla uczniów Gimnazjum. Możliwość organizowania imprez rekreacyjno-sportowych dla mieszkańców miasta.	Urząd Miasta
9.	Projekt rewitalizacji obiektów zabytkowych i kulturalnych.	1.088.000	Budżet Miasta Państwowa Służba Ochrony Zabytków, fundusze UE	2004-2005	Siedziba Muzeum Z. Dobrzyńskiej i Biblioteki Miejskiej Pow. użytkowa 928,5 m ² , kubatura 3.673 m ³	Remont i modernizacja obiektu pozwoli wznowić funkcjonowanie Muzeum, zapewni poprawę warunków ekspozycji zbiorów , pozwoli na oszczędności energii elektrycznej i ciepłej. Pozyskane zostaną pomieszczeń dla Biblioteki Miejskiej w Rypinie.	Urząd Miasta

4.7 Starostwo Powiatowe – inwestycje drogowe

Zarząd Dróg Powiatowych administruje na siecią dróg powiatowych na obszarze 6 gmin o łącznej długości 211,8 km- w tym drogi o nawierzchni twardej asfaltowej 202, 2 km / drogi miejskie 6,2 km i drogi zamiejskie 196,0 km oraz drogi o nawierzchni gruntowej 9,6 km. ZDP dokonał przeglądu i oceny stanu technicznego dróg , która przedstawia się następująco:

	<i>stan na 2000 r.</i>	<i>stan na 01.11.2003.</i>
- stan dobry	75,89 km	70,0 km
- stan dostateczny	41,24 km	25,0 km
- stan zły	30,11 km	42,5 km
- stan bardzo zły	52,80 km	62,5 km

Aktualny stan techniczny dróg powiatowych jest nie zadowalający i nie spełnia oczekiwań społecznych . Rzeczą oczywistą jest proces starzenia, któremu podlegają wszystkie elementy drogi wywoływane oddziaływaniem ruchu drogowego, warunków klimatycznych, przypadkowego niszczenia. Na obecny stan techniczny nawierzchni dróg powiatowych główny wpływ mają następujące czynniki :

Niedoinwestowanie - środki przeznaczane na likwidację zaległości remontowych stanowią niewielką część szacowanych potrzeb , co powoduje stały wzrost występowania odcinków o złym i bardzo złym stanie nawierzchni (wzrost o 22 km) .

Zwiększające się natężenie ruchu - badania średniego dobowego ruchu (SDR), jakie przeprowadził ZDP w 2000 r. wyniósł 659 poj./dobę , a wskaźnik wzrostu 1995 - 2000 wynosi **1,22** .Oznacza to, że z roku na rok natężenie ruchu ulega zwiększeniu .

Pojazdy przeciążone (nienormatywne) - znanym faktem jest niszczący wpływ ruchu pojazdów przeciążonych. (wywóz płodów rolnych oraz buraków do cukrowni w Ostrowitem ,wywóz kruszywa i materiałów z wytwórni mas bitumicznych w m. Huta Chojno oraz ze żwirowni w m. Kupno), oddziałują destrukcyjnie na konstrukcję nawierzchni.

Konstrukcja nawierzchni - konstrukcja drogi jest zaprojektowana na okres 20-tu lat , przy założeniu określonego wskaźnika ruchu. Większość dróg w kraju, również w Powiecie, została wybudowana lub zmodernizowana w latach 70-tych i nie była przewidywana do przenoszenia obciążeń, z jakimi mamy obecnie do czynienia. Wszystkie drogi powiatowe są dopuszczone w trybie administracyjnym do ruchu pojazdów o naciskach 8 ton/oś. Oznacza to, że konstrukcyjnie część tych dróg z założenia będzie (i jest) niszczona szybciej niż to przewidywali projektanci i administracja drogowa.

Lp	Nazwa produktu	Koszt przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Czas realizacji	Produkt	Rezultat, oddziaływanie	Instytucje i podmioty wdrażające
1.	Modernizacja drogi Szafarnia-Wapielsk-Rypin w-wa profilowa w-wa ścieralna	750.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa	2005r	modernizacja drogi dł. 0,750 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost	Powiat Rypiński

2.	modernizacja chodnika Ścieżka row.-szkoła, gmina	185.000,00	3.Budżet Powiatu			atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	
3.	Modernizacja drogi Wapielsk-Wrzeszewo w-wa profilowa w-wa ścieralna mech. ścinka poboczy	1.250.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2005r	modernizac ja drogi dł. 4,5 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
4.	Modernizacja drogi Radziki-Wapielsk-Trąbin- Ostrowite w-wa profilowa w-wa ścieralna modernizacja chodnika mech. ścinka poboczy	800.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	modernizac ja drogi dł. 2,7 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
5.	Modernizacja drogi Rypin-Pręczki w-wa profilowa w-wa ścieralna mech. ścinka poboczy	700.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	modernizac ja drogi dł. 2,8 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost	Powiat Rypiński

						nateżenia ruchu.	
6.	Modernizacja drogi Zambrzyca-Czarnia w-wa profilowa w-wa ścieralna mech. ścinka poboczy	1.000.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	modernizacja drogi dł. 4,0 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost nateżenia ruchu.	Powiat Rypiński
7.	Modernizacja drogi Puszcza M.-Skrwilno poszerzenie drogi mech. ścinka poboczy	400.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2005r	modernizacja drogi dł. 2,7 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost nateżenia ruchu.	Powiat Rypiński
8.	Modernizacja drogi Brzuze-H.Chojno w-wa profilowa w-wa ścieralna mech. ścinka poboczy	2.000.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	modernizacja drogi dł. 7,8 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost nateżenia ruchu.	Powiat Rypiński

9.	Modernizacja drogi Długie-Rakowo-Cetki w-wa profilowa w-wa ścieralna mech. ścinka poboczy	450.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2005r	modernizac ja drogi dł. 2,0 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
10	Modernizacja drogi Cetki-Balin w-wa profilowa w-wa ścieralna budowa chodnika, mech. ścinka poboczy	850.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	modernizac ja drogi dł. 2,8 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
11	Modernizacja drogi Borzymin-Głowińsk w-wa profilowa w-wa ścieralna budowa chodnika, mech. ścinka poboczy	700.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	modernizac ja drogi dł. 2,5 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
	Modernizacja drogi Brzuze-Nadróż w-wa profilowa	220.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet	2006r	modernizac ja drogi dł. 0,550	Skrócenie czasu przejazdu,	Powiat Rypiński

12	w-wa ścieralna budowa chodnika		państwa 3.Budżet Powiatu		km	wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	
13	Modernizacja drogi Ugoszcz-Obory w-wa profilowa w-wa ścieralna mech.ścinka poboczy	200.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	modernizac ja drogi dł. 0,5 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
14	Modernizacja drogi Rogowo-Wymyślin w-wa profilowa w-wa ścieralna	800.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2005r	modernizac ja drogi dł. 3,50 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu,	Powiat Rypiński
15	Budowa drogi Rogowo-Wymyślin roboty ziemne podbudowa w-wa profilowa w-wa ścieralna	950.000,00		2005r	modernizac ja drogi dł. 1,5 km	wzrost natężenia ruchu, zmniejszenie zapylenia	
16	Rozbudowa drogi Brzuze-H.Chojno poszerzenie drogi budowa chodnika	318.300,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa	2004r	modernizac ja drogi dł. 520mb	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost	Powiat Rypiński

			3. Budżet Powiatu			atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	
17	Modernizacja drogi Okalewo-Zambrzyca poszerzenie drogi w-wa profilowa pow. utw. naw. Grysami	340.000,00	1. Fundusze struk. 2. Budżet państwa 3. Budżet Powiatu	2004r	modernizacja drogi dł. 2,485 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
18	Budowa drogi Kupno-Radziki Duże	2.210.600,00	1. Fundusze struk. 2. Budżet państwa 3. Budżet Powiatu	2005r	modernizacja drogi dł. 3,285 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu. zmniejszenie zapylenia	Powiat Rypiński
19	Modernizacja drogi Szafarnia-Wapielsk-Rypin w-wa profilowa w-wa ścieralna budowa chodnika	150.000,00	1. Fundusze struk. 2. Budżet państwa 3. Budżet	2005r	modernizacja drogi dł. 0,3 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności	Powiat Rypiński

			Powiatu			terenu, wzrost natężenia ruchu.	
20	Modernizacja drogi Dylewo-Rogowo w-wa profilowa w-wa ścieralna modernizacja chodnika	300.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2005r	modernizac ja drogi dł. 0,6 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
21	Modernizacja drogi Brzuze –Nadróz Poszerzenie drogi Mech.ścikna poboczy	500.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r.	modernizac ja drogi dł.2,7 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
22	Modernizacja drogi Brzuze-Huta Chojno	500.000,00	1.Fundusze	2006r	modernizac ja drogi	Skrócenie czasu	Powiat Rypiński

23	Poszerzenie drogi Mech.ścikna poboczy Dylewo -Rogowo Budowa chodnika w m. Rogowo 500 mb w m. Świeżawy 750 mb	250.000,00	struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu 1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2005r.	dł. 1,7 km modernizac ja chodnika dł.1,250 km	przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu. wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
24	Modernizacja drogi Wygoda-Sosnowo w-ww profilowa pow.utrwalenie nawierzchni budowa chodnika (m. Sosnowo –200mb mechaniczna ścinka poboczy	300.000,00	1.Fundusze struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2005r	modernizac ja drogi dł. 0,6 km	Skrócenie czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Powiat Rypiński
	Modernizacja drogi	1.200.000,00	1.Fundusze	2005r-	modernizac	Skrócenie	Powiat

2.	ul. 3 Maja w Rypinie w-wa profilowa w-wa ścieralna budowa chodnika		struk. 2.Budżet państwa 3.Budżet Powiatu	2006r	ja drogi dł. 0,953 km	czasu przejazdu, wzrost atrakcyjności terenu, wzrost natężenia ruchu.	Rypiński
----	---	--	--	-------	-----------------------------	--	----------

4.8 Starostwo powiatowe –inwestycje

W obecnej chwili jedną z najważniejszych inwestycji infrastrukturalnych jest konieczność budowy hali sportowej przy Zespole Szkół Nr 2 w Rypinie. Jest to największa szkoła w powiecie (ponad 1000 uczniów) bez odpowiedniego zaplecza. Hala wykorzystywana będzie nie tylko do zajęć wychowania fizycznego, ale również jako hala widowiskowa dla mieszkańców powiatu.

Kolejną bardzo ważną inwestycją jest dokończenie budowy pawilonu szpitala. Obecnie zaangażowane środki to prawie 3.5 mln. zł, co zabezpiecza stan surowy otwarty pawilonu. Dokończenie pawilonu podniesie jakość usług medycznych dla prawie 50 –tysięcznej społeczności powiatu rypińskiego

L p	Nazwa inwestycji	Koszt	Źródła finansowania	Czas realizacji	Produkt	Oczekiwany rezultat	Instytucje
--------	------------------	-------	------------------------	--------------------	---------	------------------------	------------

1.	Budowa pełnowymiarowej hali sportowej przy Zespole Szkół Nr 2 w Rypinie	4 mln zł	środki własne, UE, budżet państwa	2005-2006	Budynek o kubaturze 8500m ³ pow. 24x45m	Zwiększenie dostępu uczniów o 50%, zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców powiatu	Starostwo Powiatowe w Rypinie; Zespół Szkół Nr 2
2.	Budowa pawilonu Szpitala Powiatowego w Rypinie	9,5 mln zł	środki własne, UE, kontrakt wojewódzki,	2004-2008	Budynek o kubaturze 18 tys.m ³ powierzchnia użytkowa 950m ²	Zwiększenie dostępu mieszkańców powiatu do publicznej służby zdrowia, podwyższenie jakości usług medycznych	Starostwo Powiatowe w Rypinie; SP ZOZ w Rypinie
3.	Przyłącze kanalizacyjne do Domu Opieki Społecznej w Rypinie	40 tys zł	środki własne, UE,	2005-2006	Przyłącze o zrzucie ścieków 12m ³ /dobę	poprawa stanu środowiska naturalnego	Starostwo Powiatowe w Rypinie; DPS Ugoszcz

4.9 Inwestycje Związku Gmin Rypińskich

L.p.	Nazwa inwestycji	Wymagane środki finansowe	Źródło finansowania	Czas realizacji	Produkt	Rezultat oddziaływania	Institucje i podmioty uczestniczące we
------	------------------	---------------------------	---------------------	-----------------	---------	------------------------	--

							wdrożeniu
1.	<p>Budowa regionalnego systemu Gospodarki Ściekowej na obszarze Związku Gmin Rypińskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - gmina Rogowo; kanalizacja sanitarna grawitacyjna 1,63 km; kanalizacja tłoczna 27,0km; przepompownie sieciowe 3 szt. gmina Rypin ; kanalizacja sanitarna dł. około 18,0 km; przepompownie sieciowe 5szt - gmina Brzuze : kanalizacja sanitarna grawitacyjna dł. 7,0 km; tłoczna dł.32,0 km,przepompownie sieciowe 4 szt - miasto Rypin : kanalizacja sanitarna dł. około 10,0 km, przepompownie 	<p>5.240.000</p> <p>2.750.000</p> <p>6.300.000</p> <p>7.630.000</p>	<p>Budżety Miasta i Gmin, WFOŚiGW Fundusz str.UE</p>	<p>2004-2007</p>	<p>Sieć kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej o łącznej długości około 87 km, 10 szt przepompowni sieciowych,</p>	<p>Likwidacja indywidualnych zbiorników bezodpływowych i ochrona środowiska na obszarze około 1250 ha zamieszkałym przez około 10 tys. osób , modernizacja, oszczędności energetyczne, rozwiązania proekologiczne i pełne wykorzystanie mocy oczyszczalni ścieków.</p>	<p>Urząd gminy Rogowo; Urząd Gminy Rypin, Urząd Gminy Brzuze, Urząd Miasta Rypina, P.K. Komes</p>

	sieciowe 3 szt						
2.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i przebudowa wodociągu w Radzikach Dużych – Gmna Wąpielsk	475 031	Środki własne i inne	2004-2005	Sieć kanalizacji sanitarnej , przebudowa wodociągu	Likwidacja indywidualnych zbiorników bezodpływowych i ochrona środowiska	Urząd gminy Wąpielsk
3.	Zakup pojemników oraz budowa utwardzonych punktów zbiórki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych(II etap – 90 zestawów)	125 000	Środki własne i inne	2004-2004	Pojemniki i utwardzone punkty zbiórki odpadów komunalnych		Urzędy gmin P.KOMES
4.	Budowa kanalizacji ściekowej II etap Rogowo-Świeżawy-Pręczi	982 000	Wpływ gminy Rogowo, Środki z funduszy strukturalnych	2005-2005	sieć kanalizacji ściekowej	Likwidacja indywidualnych zbiorników bezodpływowych i ochrona środowiska	Urząd gminy w Rogowie P.KOMES
5.	Budowa kanalizacji ściekowej III etap Nadróż-Lasoty-Pręczi	982 500	Wpływ gminy Rogowo, Środki z funduszy strukturalnych	2007-2007	Kanalizacja ściekowa	Likwidacja indywidualnych zbiorników bezodpływowych i ochrona środowiska	

6.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej – Gmina Wąpielsk	1 874 969	Wpływ gminy Wąpielsk, Środki z funduszy strukturalnych, Dotacja z budżetu państwa	2004-2005	kanalizacja sanitarna	Likwidacja indywidualnych zbiorników bezodpływowych i ochrona środowiska	Urząd gminy w Wąpielsku
7	Budowa płyt obornikowych		Środki własne inwestora Środki UE Budżet gminy	2004-2008	Płyty obornikowe przy gospodarstwach indywidualnych	Zagospodarowanie gnojownicy i obornika Poprawa Stanu środowiska	Rolnicy Indywidualni Samorządy Gmin

5. POWIĄZANIE PROJEKTU Z INNYMI DZIAŁANIANIAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU.

Inwestycje ujęte w planie rozwoju lokalnego powiatu rypińskiego, a związane z ochroną wód powierzchniowych, głębinowych i gleb powiązane są z podobnymi projektami lub działaniami realizowanymi przez wszystkie samorządy gminne w Polsce. Punktem odniesienia dla tych celów są unijne standardy ochrony wód.

Kluczowym aktem prawnym jest tutaj Dyrektywa Rady 91/271/EWG z 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych. Jej celem jest ochrona środowiska przed negatywnymi skutkami zrzutu ścieków komunalnych z aglomeracji miejskich poprzez zobowiązanie państw członkowskich do zapewnienia systemów odbioru i oczyszczania tych ścieków.

Rada Ministrów R. P. 23 listopada 2000 r. podjęła decyzję o uznaniu całego obszaru Polski za wrażliwy na eutrofizację w rozumieniu Dyrektywy Rady 91/271/EWG. Oznacza to, że oczyszczalnie ścieków w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 10.000 muszą zagwarantować, że ścieki komunalne przed zrzutem do odbiorników wrażliwych zostaną poddane trzeciemu stopniowi oczyszczania, co oznacza odpowiednie zmniejszenie ładunku azotu (denitryfikacja) oraz fosforu.

Postanowienia Dyrektywy Rady 91/271/EWG zostały przeniesione do prawa krajowego poprzez ustawę z 18 lipca 2001 r. – Prawo Wodne (Dz. U. nr 115, poz. 1229 ze zmianami) oraz wiele aktów wykonawczych do tych ustaw. Wdrożenie wymagań tej dyrektywy w Polsce wiąże się z koniecznością poniesienia znacznych nakładów inwestycyjnych na budowę nowych oczyszczalni, modernizację oczyszczalni istniejących, a także na budowę i rozbudowę sieci kanalizacyjnych.

W związku z tym Polska uzyskała akceptację UE na okresy przejściowe w odniesieniu do wdrożenia standardów tej dyrektywy (do 2008, 2010 i 2015 r.). Jak wynika z wykazu inwestycji ujętych w planie rozwoju lokalnego dla gmin powiatu rypińskiego, w latach 2004-2006 to właśnie inwestycje z zakresu ochrony środowiska stanowią dominującą pozycję. W segmencie ochrony wód planowane jest m. in. wybudowanie do 2008 r 123 km.sieci kanalizacyjnej we wszystkich gminach naszego powiatu.. Występuje ściśle powiązanie skutkowe inwestycji realizowanych w gminach powiatu rypińskiego z zakresu ochrony wód powierzchniowych i głębinowych z inwestycjami tego typu na terenie innych gmin, powiatów i województwa kujawsko pomorskiego, gdyż tylko pełna realizacja tego programu przyczyni się do zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń wód wszystkich rzek w Polsce, a także wód Morza Bałtyckiego.

Znaczącą pozycję w planie rozwoju lokalnego stanowią też inwestycje związane z jakością wody pitnej przeznaczonej dla mieszkańców.

Kluczowe znaczenie ma tutaj Dyrektywa Rady 98/83/WE z 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Celem tej Dyrektywy jest ochrona zdrowia ludzkiego poprzez zagwarantowanie czystej i zdrowej wody pitnej. Dlatego ustanawia ona minimalne wymagania w odniesieniu do wskaźników mikrobiologicznych, chemicznych oraz wskaźników związanych z radioaktywnością i nie dopuszcza do żadnego stężenia mikroorganizmów, pasożytów i innych substancji stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego w wodzie pitnej. Cele te będą spełnione dla prawie wszystkich mieszkańców powiatu po wybudowaniu przez gminy jeszcze 84 km sieci wodociągowych, z tego 68 km w gminie Skrwilno, wykonaniu modernizacji stacji uzdatniania wody w gminie Brzuze. Prozdrowotnym i proekologicznym działaniem będzie wykonanie modernizacji 10 km sieci wodociągowych w gminie Wąpielsk. Praktyczna

realizacja tego zadania będzie polegała na wyłączeniu z eksploatacji rur azbestowo-cementowych nieprzyjaznych dla środowiska i zdrowia ludzkiego.

Postanowienia Dyrektywy Rady 98/83/WE zostały przeniesione do prawa krajowego poprzez ustawę z 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, ustawę z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz wiele aktów wykonawczych do tych ustaw.

Wszelkie planowane inwestycje z zakresu gospodarki wodnej na terenie naszego powiatu będą uwzględniały też wymogi wprowadzone Dyrektywą 2000/60.WE Rady i Parlamentu Europejskiego z 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy działania Wspólnoty w obszarze polityki wodnej.

Celem tej Wodnej Dyrektywy Ramowej jest ustalenie ogólnych ram dla ochrony wszystkich wód na terytorium Unii Europejskiej, z wyłączeniem wód morskich, służących zapobieganiu i ograniczaniu zanieczyszczenia wód, promowaniu zrównoważonego korzystania z wód, poprawieniu jakości ekosystemów jako całości i zmniejszaniu skutków powodzi i suszy. Dyrektywa ta opiera się na koncepcji obszaru dorzecza.

Jej postanowienia zostały przeniesione do prawa krajowego poprzez ustawę z 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne oraz odpowiednie akty wykonawcze.

- Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej wpłyną korzystnie na stan środowiska naturalnego poprzez spadek poziomu substancji zanieczyszczających wprowadzanych do powietrza z procesów spalania w silnikach samochodowych. Na ochronę powietrza atmosferycznego będą miały także znaczący wpływ inwestycje w zakresie termomodernizacji budynków w obiektach użyteczności publicznej

Planowane inwestycje w zakresie budowy nowych obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, chodników, przyczynią się do rozbudowy infrastruktury turystycznej w powiecie rypińskim, a także będą miały wpływ na poprawę stanu zdrowia i kondycji turystów oraz stworzenie warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w branży turystycznej i sportowo-rekreacyjnej.

Inwestycje ujęte w planie rozwoju lokalnego w dominującej części są inwestycjami infrastrukturalnymi w zakresie ochrony środowiska. Jednak pośrednio będą one miały także wpływ na rozwój gospodarczy i będą wpływały na tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy.

Realizacja tych zamierzeń spowoduje z pewnością polepszenie warunków środowiskowych, a co za tym idzie warunków życia społeczeństwa w naszym powiecie.

Konsekwencje zrealizowania inwestycji będą przekładały się na znaczącą poprawę stanu środowiska naturalnego, na zwiększenie atrakcyjności tych terenów dla rozwoju turystyki. W perspektywie produkty te będą wpływały także na poprawę stanu zdrowia mieszkańców oraz na podniesienie atrakcyjności tych terenów jako terenów inwestycyjnych.

Wobec faktu, że otaczająca nas przyroda jest systemem naczyń połączonych dlatego wszelka inwestycyjna działalność człowieka wywiera swoje piętno na poszczególnych elementach przyrody.

W konstytucji R. P. z 2 kwietnia 1997 r. umocowanie prawne ma zapis, że „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju” oraz zapis, że „ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom”. Podsumowując stwierdzić należy, że projekty inwestycji proekologicznych ujęte w planie rozwoju lokalnego będą tematycznie i terytorialnie na siebie oddziaływały i będą spełniały wymogi ujętej także w konstytucji zasady zrównoważonego rozwoju .

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

lp	Planowane produkty	Gmina Brzuze	Gmina Rogowo	Gmina Wąpielsk	Gmina Skrwilno	Gmina Rypin	Miasto Rypin	Starostwo Powiatowe	Razem w powiecie
1	Wybudowanie sieci wodociągowej w km	-----	11.324	8.00	68	6.300	2.6000	----- ---	84.91
2	Wybudowanie sieci kanalizacyjnej w km	33	27	22	14	18	9.910	0.3	123,391
3	Modernizacja i budowa dróg gminnych	18.475	15.345	15.177	14.522	27.800	2.920	-----	94.230
4	Modernizacja i budowa dróg powiatowych	51.420	51.420
5	Budowa sal sportowych (ilość obiektów)	1	-----	1	1	1	1	5
6	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i boisk (ilość obiektów)	1	3	1	5

7	Rewitalizacja obiektów zabytkowych i budynków użyteczności publicznej (ilość obiektów)	2	1	1	1	1	6
8	Modernizacja kotłowni i instalacji co (ilość obiektów)	1	1
9	Budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojowicę								

7. WDRAŻANIE PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

7.1. Finansowanie

Realizacja Planu Rozwoju Powiatu Rypińskiego uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetów jst, możliwości finansowe gmin i starostwa wskazują, że na realizację przyjętych celów zabezpieczą 25% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Zakłada się również, że nie wykonanie wszystkich zadań w latach 2004-2006 powoduje przesunięcie ich realizacji na lata następne.

7.2. Zarządzanie

Funkcje Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego będą pełnił Starostwo Powiatowe w Rypinie i urzędy gmin. Zakres Instytucji Zarządzającej obejmuje m. in.:

- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu
- przygotowywanie rocznych sprawozdań na temat wdrażania Planu
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu.

7.3. Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego

Starostwo powiatowe oraz gminy jako instytucje wdrażające Plan odpowiedzialni są za:

- opracowanie i składanie wniosków,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami w Planie,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów

8. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

8.1 System monitorowania planu rozwoju lokalnego

Zgodnie z art. 34 *Rozporządzenia Rady Nr 1260 z dnia 21 czerwca 1999r. wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych*¹, monitorowanie obejmuje zarówno monitoring rzeczowy, będący elementem zarządzania poprzez cele określone w

¹ Dz. U. WE nr L 161, z 26.06.1999,

programach operacyjnych, jak i monitorowanie wskaźników finansowych, będących funkcją zarządzania finansowego programami i projektami. W celu prowadzenia skutecznego monitoringu i oceny wszystkich wydatków publicznych (zarówno wspólnotowych, jak i krajowych) wyodrębnione komórki (departamenty) monitorujące wydatki i efekty rzeczowe interwencji publicznych, znajdują się docelowo w Instytucji Zarządzającej ZPORR oraz we wszystkich Urzędach Wojewódzkich – Instytucjach Pośredniczących w zarządzaniu regionalnymi komponentami ZPORR.

Jednostki uczestniczące w procesie przepływu środków z funduszy strukturalnych na wszystkich poziomach zarządzania, stosują jednolite zasady monitoringu, zarówno finansowego, jak i rzeczowego, ograniczonego do niektórych wskaźników – przedstawiają informacje i raporty w ustalonym formacie.

W ciągu sześciu miesięcy od zakończenia każdego pełnego roku kalendarzowego Instytucja Zarządzająca Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego – Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej - przedstawia Komisji Europejskiej raport roczny na temat wdrażania tego programu. Natomiast najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy po ostatecznym terminie kwalifikowania się wydatków, przedłożony będzie Komisji Europejskiej raport końcowy z realizacji ZPORR, zgodnie z art. 37 *Rozporządzenia Rady Nr 1260/1999*.

Raporty implementacyjne przed przekazaniem do Komisji Europejskiej poddawane są weryfikacji, a następnie zatwierdzane przez Komitet Monitorujący ZPORR.

Roczne i końcowe raporty implementacyjne zawierają w szczególności:

- wszelkie zmiany warunków ogólnych istotnych z punktu widzenia wdrażania pomocy, zwłaszcza zmiany głównych trendów społeczno-gospodarczych, polityk krajowych, polityki regionalnej i sektorowych, a w określonych sytuacjach, także ich wpływu na wzajemną spójność pomocy z różnych funduszy,
- postęp we wdrażaniu priorytetów i działań dla każdego funduszu w nawiązaniu do ich szczegółowych celów wraz z kwantyfikacją wskaźników rezultatów i oddziaływania na poziomie priorytetów i działań,
- finansowe wdrażanie pomocy, streszczające dla każdego działania całkowite wydatki faktycznie wypłacone przez instytucję płatniczą wraz z wykazem całkowitych płatności otrzymanych z Komisji Europejskiej i wskaźnikami finansowymi,
- działania podjęte przez Instytucję Zarządzającą ZPORR i Komitet Monitorujący ZPORR w zakresie zagwarantowania jakości i efektywności wdrażania niniejszego dokumentu programowego, w tym w szczególności w zakresie monitoringu, kontroli finansowej, oceny, znaczących problemów napotkanych w trakcie zarządzania pomocą, wykorzystania pomocy technicznej oraz prowadzenia działań promocyjnych,

Zgodnie z wytycznymi procedury raportowania zawartymi w Uzupełnieniu ZPORR² powiat i samorządy gmin, jako beneficjenci końcowi, zobowiązani są do monitorowania i raportowania przebiegu realizacji projektów, co najmniej raz na kwartał, rocznie i na koniec realizacji projektu. Raporty przygotowywane będą wspólnie przez jednostki zarządzające. Raporty przedkładane będą instytucji pośredniczącej, jaką stanowi Kujawsko – Pomorski Urząd Wojewódzki, w przewidzianych dla regionu terminach.

Monitorowanie planu rozwoju lokalnego powiatu rypińskiego wspierane będzie przez powołany Zespół ds. realizacji Planu Rozwoju Lokalnego, którego członkami będą przedstawiciele gmin i powiatu. Przewiduje się cykliczne spotkania raz na pół roku, celem omówienia i przedstawienia realizacji planu w okresie sprawozdawczym.

² *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006. Uzupełnienie Programu – Wersja 4*, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, Marzec 2004, str 251

8.2 Ocena planu rozwoju lokalnego

Ocena realizacji Planu i zawartych w nim projektów przeprowadzana będzie pod kątem osiągnięcia ogólnych celów przewidzianych dla Działań 3.1 i 3.2. Są to:

1. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich i obszarów występowania przemysłów tradycyjnych poprzez:
 - poprawę dostępności komunikacyjnej obszarów zmarginalizowanych,
 - poprawa dostępności do obszarów i miejsc istotnych z punktu widzenia gospodarczego,
2. zwiększenie poziomu inwestycji,
3. tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej poprzez kompleksowe uzbrojenie terenów przewidzianych pod inwestycje,
4. poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych w Polsce poprzez:
 - wzrost ilości gospodarstw domowych objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów,
 - zwiększenie poziomu zwodociągowania i skanalizowania obszarów,
 - wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Ocenie podlegać będą bezpośrednie produkty, takie jak ilość kilometrów dróg powiatowych i gminnych, długość sieci rozdzielczej wodociągów, długość sieci kanalizacyjnych, liczba urządzeń zaopatrzenia w wodę, liczba oczyszczalni ścieków, liczba wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi, liczba elektrowni wykorzystujących odnawialne źródła energii i projektów kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego pod inwestycje.

Kolejną fazą, oceny będzie ewaluacja osiągniętych rezultatów – m.in. powierzchni terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku budowy i modernizacji dróg oraz uzbrojenia terenu, średni czas przejazdu transportem indywidualnym i zbiorowym między wybranymi punktami w mieście/gminie, procentowy stosunek ilości budynków podłączonych do wodociągu i kanalizacji do wszystkich budynków, ilość ścieków (w m³) odprowadzonych i/lub oczyszczonych, ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (w MW).

Dodatkowymi czynnikami podlegającymi ocenie będzie oddziaływanie przejawiające się w ocenie dochodów budżetów województw z udziału w podatkach od osób fizycznych i prawnych, liczba osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz saldo migracji.

Ponieważ dla przyjęcia wniosków do finansowania z ERDF przyjęto tryb konkursowy, ostatecznej oceny zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego projektów dokonywać będzie Panel Ekspertów, Regionalny Komitet sterujący oraz Wojewoda.

8.3 Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym i organizacjami pozarządowymi

Zasada opiniowania projektów przez przedstawicieli partnerów społecznych wynika z wytycznych zawartych w art. 8 *Rozporządzenia Rady Nr 1260/1999*. Według ust. 1 tego art. „partnerstwo powinno być realizowane przy pełnej zgodności z odpowiednimi kompetencjami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi każdego z partnerów (...)”.

Przy wyznaczaniu najbardziej reprezentatywnego partnerstwa na poziomie krajowym, regionalnym, lokalnym lub innym, Państwo Członkowskie powinno stworzyć szerokie i efektywne zrzeszenie wszystkich istotnych podmiotów według krajowych przepisów i praktyk, biorąc pod uwagę promowanie równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz zrównoważony rozwój poprzez integrację wymogów ochrony i poprawy środowiska.

Wszystkie wyznaczone strony, zwane dalej „partnerami”, powinny być partnerami dążącymi do wspólnego celu.” Ust. 2 tego samego Rozporządzenia definiuje zakres partnerstwa określając, że „partnerstwo powinno obejmować przygotowanie, finansowanie, monitorowanie i ocenę pomocy. Państwa Członkowskie powinny zapewnić zrzeszenie istotnych partnerów na różnych etapach programowania, biorąc pod uwagę ograniczenia czasowe każdego etapu.”

Drugą podstawę stosowania zasady partnerstwa stanowi *Ustawa z dnia 12 maja 2000r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego*³. W jej myśl wszystkie działania z zakresu polityki rozwoju regionalnego państwa są opiniowane przez przedstawicielstwo partnerów społecznych, wyłonionych na podstawie przepisów ww. ustawy i *Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 17 sierpnia 2000r. w sprawie trybu wyłaniania przedstawicielstwa partnerów społecznych i gospodarczych*⁴.

Realizacja Priorytetu 3, mająca na celu aktywizację obszarów znajdujących się w najgorszej sytuacji społeczno-ekonomicznej ma, w myśl zasad zawartych w ZPORR, obok bezpośredniego wsparcia udzielanego na rozwój lokalnej infrastruktury, zasobów ludzkich i alternatywnych miejsc zatrudnienia (np. turystyki), również do wypełnienia zadania promowania, udziału i współpracy partnerów lokalnych przy wspólnym rozwiązywaniu problemów rozwoju lokalnego. Za takich partnerów uznawane są władze publiczne, organizacje i związki społeczne i gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz rolnicy. W myśl zasad ZPORR, tylko wyzwolenie takiego lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie miejscowych instytucji i grup mieszkańców daje szansę przezwyciężenia trudności i właściwego wykorzystania pomocy zewnętrznej.

Realizacja Działań Priorytetu 3 odbywać się będzie poprzez wdrażanie projektów przygotowywanych oddolnie, lub z inspiracji samorządów województw, aktywizujących społeczności lokalne i umożliwiających rozwój zarówno instytucjonalnych, jak i nieformalnych form współpracy i dialogu na temat problemów rozwojowych.

Podczas realizacji działań założonych w Programie Rozwoju Lokalnego, zostaną dołożone wszelkie starania aby zapewnić szeroką partycypację społeczną. Celem jest to, aby w skład przedstawicielstw wchodził przedsiębiorcy, ich organizacje, pracodawcy i ich organizacje, związki zawodowe, organizacje pozarządowe oraz instytucje naukowe. W razie potrzeby zapewniony również zostanie udział podmiotów o zasięgu regionalnym.

Podczas przygotowań Planu partycypacja społeczna zapewniona była poprzez zaproszenie wszystkich osób fizycznych i prawnych z terenu powiatu do współpracy i przedkładania swoich opinii, wniosków oraz zapotrzebowania.

W każdej jednostce terytorialnej powiatu rypińskiego odbyła się konsultacja społeczna projektów i w ten sposób dokonano rankingu ważności inwestycji ujętych w planie.

8.4 Public relations planu rozwoju lokalnego

Instytucja Zarządzająca Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego jest odpowiedzialna za zapewnienie przestrzegania zapisów *Rozporządzenia Komisji Nr 1159 z dnia 30 maja 2000r., dotyczącego stosowania środków informacyjnych i promocyjnych wykorzystywanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych*.⁵

Wykorzystywane środki informacyjne i promocyjne mają na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wspólnego wsparcia projektów w ramach regionalnych programów operacyjnych oraz informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

³ Dz. U. z 2000r. Nr 48, poz. 550,

⁴ Dz. U. z 2000r. Nr 68, poz. 810,

⁵ Dz. U. WE Nr. L 130/30 z 31.05.2000,

Już w ramach NPR przygotowano ramowy plan działań w zakresie informacji i promocji na poziomie CSF i programów operacyjnych (*Communication Action Plan for Information and Publicity*). Zgodnie z wymogami art. 46 *Rozporządzenia Rady Nr 1260/1999*, oraz zaleceniami *Rozporządzenia Komisji Nr 1159/2000*, na poziomie centralnym powstał Plan Promocji Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – *Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze środków Funduszy Strukturalnych*. Plan ten jest częścią Uzupełnienia ZPORR.

Za upowszechnianie informacji na temat interwencji i osiągnięć Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego odpowiedzialna jest Instytucja Zarządzająca - Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Instytucjami odpowiedzialnymi za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na szczeblu regionalnym są Urzędy Marszałkowskie, Regionalne Jednostki Wdrażające działania dla przedsiębiorców, Wojewódzkie Urzędy Pracy oraz Urzędy Wojewódzkie.

Celem działań promocyjnych jest podniesienie świadomości opinii publicznej odnośnie rezultatów zaangażowania Unii Europejskiej w działania służące rozwojowi polskich regionów.

Grupami docelowymi planu promocji ZPORR są: społeczeństwo, potencjalni beneficjenci, beneficjenci, partnerzy społeczno-gospodarczy, organizacje pozarządowe, regionalne i lokalne władze oraz inne właściwe władze publiczne, organizacje zawodowe oraz media.

Zgodnie z dokumentami programowymi obowiązek informowania i promocji dotyczy wszystkich beneficjentów uzyskujących wsparcie ze środków funduszy strukturalnych. Są oni zobowiązani do stosowania odpowiednich środków informowania i promocji w zależności od charakteru realizowanego projektu. Dla promocji i informacji o realizacji projektów zawartych w niniejszym planie rozwoju lokalnego, zgodnie z *Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 1159/2000*, przewidziano następujące instrumenty:

- tablice reklamowe (billboardy) – w miejscu realizacji danego projektu;
- stałe tablice pamiątkowe - w miejscach powszechnie dostępnych po zakończeniu realizacji projektu;
- dyplomy, certyfikaty;
- umieszczanie logo UE i logo ZPORR na wszystkich dokumentach związanych z realizacją projektów.

Ze względu na charakter zadań wynikających z „Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Rypińskiego na lata 2004 – 2006” za promocję ich realizacji odpowiedzialni będą samorządy lokalne tj. Starostwo Powiatowe i urzędy gmin (artykuły prasowe w mediach lokalnych, informacje na stronie internetowej urzędu, w miarę możliwości w lokalnej telewizji kablowej, informacja na tablicach informacyjnych w urzędach).

Ponieważ zapisy dotyczące stosowania przez beneficjentów środków informacyjnych i promocyjnych będą elementem umów dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, dokładne sprecyzowanie form informacji i promocji adekwatnych do danych projektów nastąpią w momencie podpisywania rzeczonych umów. Kontrola przestrzegania tych zapisów należeć będzie do obowiązków odpowiednio Urzędu Wojewódzkiego lub beneficjentów końcowych.